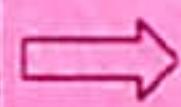
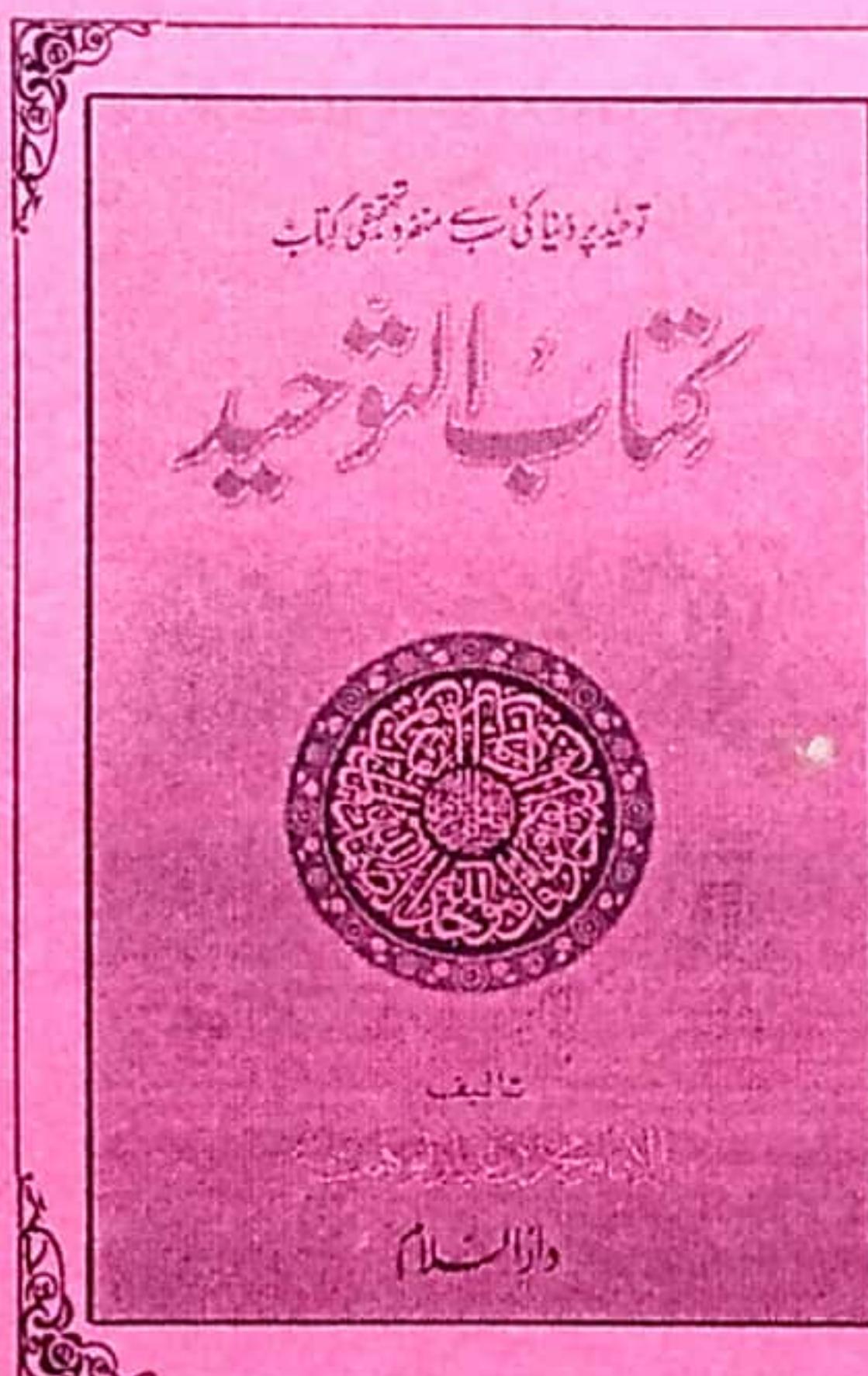

کالام مولیٰ حنفیہ- 8

حنفیہ مولیٰ حنفیہ

pdf By Syed Mostafa Sakib

محمد فاروق عبد اللہ نوری

مুহাম্মদ ফারুক আব্দুল্লাহ নূরী

'Islamat Sanskarbad' : A booklet compiled and edited by Muhd. Faruque Abdullah Noori following the advice of Hazarat A'llama Alhaj Mufti Sayed Shahid Ali Miyan Noori Rezvee Zamali Qadri Saheb, Principal, Al-Jamia tul Islamia Madrassa, Rampur (U.P) and published by 'Raza Foundation', Muslimghopa, Sipajhar, Darrang, (Assam), Price : Rs 15.00 (Fifteen) only.

প্রথম প্রকাশ : ৭ ফেব্রুয়ারী, ২০১৩ ইং

নগরবাহী উ'বছ মোবারক

উমোচক : হজবত আলহাজ আবু ছুফীয়ান খাঁন আবেদী আল কাদৰী চাহেব, আন্তর্বাস্ত্রীয় খ্যাতিসম্পন্ন ইছলামী বঙ্গ চাঁপুর (বাংলাদেশ)

প্রকাশক : 'বাজা ফাউণ্ডেশন' (গবেষণা আৰু প্রকাশন কেন্দ্ৰ)

স্থাপিতঃ ইং ২০০৬ চন

মুছলিমঘোপা, ছিপাখাৰ, দৰং (অসম)

যোগাযোগ : ৯৮৫৪৮০৭০৮১

পৰামৰ্শক্রমে : ছৈয়িদ শাহীদ আলী মি.এঁ নূরী বিজৱী জামালী কাদৰী চাহেব, অধ্যক্ষ আল জা-মিআতুল ইছলামীয়া মাদ্রাজা, বামপুর (উত্তরপ্রদেশ)

মুখ্য নিরীক্ষক : হজবত মাওলানা কাৰী মঃ আব্দুল হক বিজৱী চাহেব, শিক্ষক, আ'লা হজবত একাডেমী, মঙ্গলদৈ, দৰং (অসম)

© : লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ত্ব সংৰক্ষিত

মুদ্রণ : পাৰামাউন্ট অফছেট, বৰদৌলগুৰি, দৰং

অবিহণ : ১৫.০০ (পোন্নৰ) টকা মাত্ৰ

বেটুপাত্ৰ ফটো : মুহাম্মদ বিন আব্দুল ওবাহাব নজীব বচিত 'কিতাবুন্নাওহিদ' আৰু মৌঃ ইছমাইল দেহলবীৰ 'তাকবিয়াতুল ইমান'ৰ বেটুপাত্ৰ নকল।

ইছলামত সংস্কাৰবাদ

অভিমত

বিচ্মিল্লাহিৰ বাস্মানিৰ বাসীম

"স্বাল্লাল্লাহ আ'লামাবীয়ীল উশ্মী বা আ'লিহি, স্বাল্লাল্লাহ আ'লাইহি বা ছালাম স্বালাতাও বা ছালামান আ'লাইকা ইয়া বাছুলাল্লাহ"

ইছলামৰ কিছুমান সৰু সৰু কথা যি আমাৰ ঈমানত প্ৰভাৱ পেলায় সেইবোৰ কথা বিশিষ্ট প্ৰবন্ধকাৰ, লেখক মুহাম্মদ ফাৰক আব্দুল্লাহ নূরী চাহেবে সূক্ষ্মভাৱে বিশ্লেষণ কৰি বাইজৰ আগত দাঙি ধৰা আমি প্ৰত্যক্ষ কৰি আহিছো। তেখেতে ইয়াৰ সমৰ্থনত বিভিন্নজন ইছলামী পণ্ডিতে লিখা মূল্যৱান প্ৰয়োগ সমূহৰ হাৱালা পেশ কৰি আহিছে। এইবোৰ তেখেতৰ নিজা বকল্ব্য নহয়। কুব্তান পাক আৰু হাদীচ শ্বৰীফৰ আলমত এইবোৰ কথাৰ দোধোৰ মোধোৰ অৱস্থাক নিঃশেয় কৰি তেখেতে এক স্থিব কৰণ দিবলৈ লেখনীৰ মাধ্যমেৰে প্ৰয়াস কৰা দেখা গৈছে। পঢ়াৰ প্ৰতি অনুৰাগী মুছলমান সকলে ইয়াৰ পৰা সু-জ্ঞান লাভ কৰিব বুলি আমাৰ আশা। নূরী চাহেবে ইতিমধ্যে 'দৈনিক অপ্রদূত', 'অসমীয়া খবৰ', 'নিরমীয়া বাৰ্তা' আদি বাতৰি কাকতৰ লগতে বিভিন্ন আলোচনী পত্ৰিকাত তত্ত্বগৰ্ধূৰ লেখা প্ৰকাশ হৈছে। যিবোৰে সমাজত প্ৰকৃত ইছলামৰ জ্ঞান বিলাইছে। আল্লাহ পাকে নূরী চাহেবে দোষ কৃতি মাফ কৰি শুন্দৰ পথ অনুসৰণত সহায় কৰক আৰু ইছলামৰ সেৱা কৰি যাবলৈ তোফিক দান কৰক। আ-মীন।

(মুক্তি) মুহাম্মদ রালিউদ্দিন আহমেদ বিজৱী মিশ্বাহী
(লেখক, বিশিষ্ট ইছলামী বঙ্গ),

বুটীগাঁও, দলগাঁও, দৰং, অসম

তাৎ- ২৮-০১-২০১৩ ইং

ইছলামত সংস্কারবাদ ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি

তালিকা

বিছুমিল্লাহির বাস্মানির বাসীম

“আল্লাহ বাবু মুসাম্মাদিন স্বাল্লা আ’লাইহি রা ছাল্লামা, নাসনু ই’বাদু
মুসাম্মাদিন স্বাল্লা আ’লাইহি রা ছাল্লামা।”

‘তৌহিদ’ ইছলামের মূল ভেটি। আববৰ পৌত্রলিক সকলের মাজত
গভীরতকৈও গভীরভারে শিপাই যোৱা বহু ইশ্বৰবাদ (যাক পৌত্রলিকতাবাদ বুলি
কোৱা হয়) আৰু ইয়াৰ কুফল সমূহক বিতাবিত কৰি পূৰ্ণ শান্তিবাদ (ইছলাম) প্রতিষ্ঠা
কৰা হৈছিল এই তৌহিদিক মূল হিচাপে লৈয়েই। ইয়াৰ মূল হোতা আছিল হজুৰ
পাক স্বাল্লাল্লাহ আ’লাইহি রা ছাল্লাম। এই তৌহিদিত আমাৰ কোনো দ্বিমত নাই।
বছুলে পাক স্বাল্লাল্লাহ আ’লাইহি রা ছাল্লামে প্রতিষ্ঠা কৰা তৌহিদ পৰিত্র কুব্রান
আৰু হাদীচৰ মাধ্যমেৰে আমি প্ৰত্যক্ষভাৱে প্ৰাপ্ত হৈছো। ইয়াত কোনো খুটি-নাতি
বৈ যোৱা নাই।

পিছে তৌহিদিক নতুন ৰূপত সজাই কিছুমান নতুন কথা সূচৰি উলিয়াই
সৰল তৌহিদ বিশ্বাসী সকলেৰ গাত কিছুমান অপবাদ বা অপৰাধমূলক অনুভূতি
জাপি দি অন্য পিনে গতি কৰোৱাৰ চেষ্টা কিছুমান বৰ্তমান দেখা গৈছে। অদৰকাৰী
ভাৱেই এটা সৰল কথাক (তৌহিদ) সূচৰি তৌহিদিবাদী সকলেৰ গাত কালিমা সানিবলৈ
চলোৱা যিকোনো প্ৰচেষ্টাৰ বিবোধীতা কৰিবলৈ এই প্ৰস্থখন বচনাৰ প্ৰয়োজনীয়তা
অনুভূত কৰা হ'ল।

মুহাম্মদ বিন আব্দুল ওৱাহাব নজ্দীয়ে তৌহিদৰ নামত অথথা তোলপাৰ
লগাই ইছলামী শ্ৰদ্ধাবাদ তথা ভক্তিবাদৰ ওপৰত কুঠাৰাঘাট কৰি ইছলামী সমাজৰ
কাঠামো চিৱ ভিৱ কৰাৰ প্ৰচেষ্টাতো তেওঁৰ সময়ৰ পৰা এতিয়ালৈ চলিয়ে আছে।
এখেতে তৌহিদিক যি প্ৰকাৰে প্রতিষ্ঠা কৰিব বিচাৰিষ্যে তাক আমি যিসকলে গুৰুত্ব
দিম তেওঁক ওৱাহাবী তৌহিদিবাদৰ অনুসৰণকাৰী বুলি নিশ্চয় ক'বই লাগিব। চমুকে
'ওহাবী' বুলি কোৱা হয়। এ, নাদৰী চাহেবে তেওঁৰ জীৱন জ্যোতি-১৫ নং 'বেদাত
দফন ঐক্যব ইন্দ্ৰন'ৰ ১৮ পৃঃত লিখা অনুসৰি — “ওহাবী ওহাবী কৰিযি তোলপাৰ
লগোৱা হয় তাৰ নাম গোক্ষে হাদীচত নাই।” কথায়াৰ সঁচা পিছেনজ্বীয়ে প্রতিষ্ঠা
কৰা নৱ তৌহিদিবাদটো সঁচা নে মিছা? এই কথাৰ উত্তৰ বিচাৰিলৈই এখেতৰ এই

ইছলামত সংস্কারবাদ ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি

বাক্যবাবীৰ অৰ্থ নিজেই বিচাৰি পাৰ। ইতিহাস অধ্যয়ন কৰিলে এয়া নিশ্চয় ওলাই
পৰিব।

নাদৰী চাহেবে আৰু কৈছে — “ওহাবী শব্দটো বেৰেলৰী ফেৰকাই
প্ৰতিশোধৰ মনোভাৱে বনাই লৈছে।” পিছে মুহাম্মদ বিন আব্দুল ওৱাহাব নজ্দীক
অনুসৰণ কৰোতা সকলেহে ইয়াক সৃষ্টি কৰিছে। বেৰেলৰী (ই ফিৰকাহ নহয়, মূল
ইছলামত থকা সকলহে) ইয়াক সৃষ্টি কৰা নাই। তেখেতে লিখা অনুসৰি বেৰেলৰীয়ে
ইয়াৰ বিবোধীতাহে কৰিছে। ওহাবী মযহবটো গুৰি ধৰোতা মুহাম্মদ বিন আব্দুল
ওৱাহাব নজ্দী। তেওঁ এজন বিখ্যাত ইছলামী সংস্কারবাদীকাপে নিজকে প্ৰকাশ
কৰিছিল। তেওঁক অনুসৰণ কৰি চলাসকলে ওৱাহাবী (ফতোৱা বচিদীয়া)। তাতে
আৰু বেলেগ কাৰো ওপৰত ‘ওহাবী’ নামৰ চাপ মৰা নাথাকে।

গালি-গালাজ সম্পৰ্কত ইয়াৰ বাবণ কৰাকৈ স্পষ্ট হাদীচ শ্বৰীফ আছে।
আমি গালি গালাজ কিয় পাৰিম। কেতিয়াবা প্ৰয়োজন সাপেক্ষে আত্মবক্ষাৰ হাথিৱাৰ
হিচাপে ভুলতে ইয়াক ব্যৱহাৰ কৰিলেও আল্লাহ বাকুল আ’লামিনৰ ওচৰত মাফ
বিচাৰিষ্যে।

আমি প্ৰিয়নবী স্বাল্লাল্লাহ আ’লাইহি রা ছাল্লামৰ ছুন্ত অনুসৰণকাৰীহে আৰু
নবী পাক স্বাল্লাল্লাহ আ’লাইহি রা ছাল্লামক অনুসৰণকাৰী সকল যেনে- চাহাৰা কিবাম
বাদিয়াল্লাহ আ’নহ, তাৰেইন-তাৰে তাৰেইন, চল্ফে স্বালিহীন, আইম্মায়ে মুহাকীবিন,
ফুকাহা কিবাম, হাফিজ, কাৰী, মাওলানা, মুক্তী, বলী, বুজুর্গ আদি সকলৰ সৈতে
থকা মানুহ। নিজা বিশ্বেষণেৰে সকলোকে অস্বীকাৰ কৰি অথবা ডাংকোপত মত হৈ
সৰল মুছলমান সকলক হৈয় কৰা সকলৰ ভিতৰত আমি নহওঁ। কিন্তু আমি এইটো
বিচাৰো যে শুন্দৰ ৰূপত অন্য পৃথিৰীৰ প্ৰত্যেকজন মানুহৰ অন্তৰত ইছলাম প্ৰেশ
কৰক আৰু ইছলামৰ আটাইবোৰ আহকামৰ বাবে মানৱৰ জীৱনৰ অংগ হৈ যাওঁক
আল্লাহে আমাৰ চেষ্টা কৰুল কৰক। আ-মীন বি জাহে ছায়িদুল মুৰছালিন স্বাল্লাল্লাহ
আ’লাইহি রা ছাল্লাম।

—খাদিমে দ্বীন

মুহাম্মদ ফাৰক আব্দুল্লাহ নূৰী

তাৎ-২৫-০১-২০১৩ ইং

ইচ্ছামত সংস্কারবাদ

ইচ্ছামত সংস্কারবাদ

ভিতৰৰ প্ৰঃতি—

১। ওৱাহাৰীয়ৎ সম্পর্কত কেইটামান হাদীচ মুবাবক	— ৫
২। মুহাম্মদ বিন্ আব্দুল ওৱাহাৰ নজীব সংক্ষিপ্ত পৰিচয়	— ৭
৩। ওৱাহাৰীয়ৎ সম্পর্কত বুজুগান দ্বীনসকলৰ অভিমত	— ৯
৪। ওৱাহাৰী সকলৰ ভাস্তু মতবাদ আৰু এই সম্পর্কত আহলে ছুন্মত রাল জামাআ'তৰ আকীদাহ	— ১২
৫। ভাৰতবৰ্ষত ওৱাহাৰীয়ৎৰ আগমণ	— ২২

ছুন্মী লাইব্ৰেৰী প্ৰতিষ্ঠা কৰো আহক

সাম্প্রতিক সময়ত বাহিল ফিৰকাহ সমূহে সমাজত প্ৰভূত পৰিমাণে বিস্তাৰ লাভ কৰিছে। সেয়ে বৰ্তমান সময়ত নিজৰ ঈমান আৰু আকীদাহ শুন্দৰ পথত বচাই বাখিবৰ কাৰণে আমি প্ৰত্যেকেই ঘৰতেই হওঁক বা মছজিদতেই হওঁক নিম্নলিখিত গ্ৰন্থ সমূহৰ এটি লাইব্ৰেৰী প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ অতি প্ৰয়োজন হৈ পৰিছে। গ্ৰন্থ সমূহৰ এখন তালিকা দিয়া হ'ল— (১) 'তাৰলিগী জামায়াতেৰ গুপ্ত বহস্য', (২) 'ফায়জানে ছুন্মত', (৩) 'তফছীৰে কানজুল ঈমান', (৪) 'ধাৰাবে শ্বৰীঅ'ত', (৫) 'কানুনে শ্বৰীঅ'ত', (৬) 'জা-আল হাক', (৭) 'শ্বানে হবিবুৰ বহমান', (৮) 'আনোৱাৰে শ্বৰীঅ'ত', (৯) 'ছুন্মী বেহেঙ্গী জেওৰ'।

ওপৰোক্ত গ্ৰন্থসমূহ বৰ্তমান বঙালী ভাষাত উপলব্ধ। যোগাযোগ কৰিব পাৰে হুদা কেপ এণ্ড বুক হাউচ, মঙ্গলদে- ৯৮৫৪২৫৭৯৪৯, খাৰপেটীয়া বুক হাউচ, খাৰপেটীয়া- ৮৮৭৬০১০৯৫৪।

-বিছুমিল্লাহিব বাস্মানিব বাসীম-

নাস্মাদুহ রা নুমাল্লী আ'লা বাতুলিহিল কাৰীম

ইচ্ছাম ধৰ্মত প্ৰথমবাবৰ বাবে সংস্কাৰ আনি মুহাম্মদ বিন আব্দুল ওৱাহাৰ নজীয়ে তেওঁৰ নামেৰে আৰবত ওৱাহাৰী মতবাদৰ জন্ম দিয়ে। এই সংস্কাৰবাদী মতবাদৰ আতিগুৰি মাৰি ইয়াত হাদীচ পাক আৰু ফুকাহা কিবাম তথা সোঁ-পঢ়ী, বাওঁ-পঢ়ীৰ আলোকত বিজ্ঞাৰিতভাৱে আলোচনা আগবঢ়োৱা হৈছে।

মানৱতাৰ ত্ৰাণকৰ্তা (Saviour of Humanity) হজুৰ পাক স্বাল্লাল্লাহু আ'লাইহি রা ছাল্লামে ইশ্বৰ্দি ফৰ্মাইছে— “মোৰ উন্মত সকল ৭৩ টা দলত বিভক্ত হ'ব তাৰ মাজত এটি দলৰ বাহিৰে বাকী ৭২ টি দল পথভ্ৰষ্ট আৰু জাহানামী হ'ব।” একমাত্ৰ নাজী (নাজাত প্ৰাপ্তি দল) দল কোনটি বুলি প্ৰশ্ন কৰাত প্ৰিয়নবী (স্বাঃ) এ ইশ্বৰ্দি ফৰ্মালে— “মই আৰু মোৰ চাহাবা সকল যি ত্ৰীকৃত আছো, এই মতাবলম্বী দলটি নাজী (কামিয়াবী) দল হ'ব।” এই দলটিক কোনো কোনো হাদীচত ‘জামাআ'তে ছারাদে আ'জম’ (সংখ্যা গৱিষ্ঠ দল) বোলা হৈছে। এই জামাআ'তৰ নাম হ'ল-‘আহলে ছুন্মত রাল জামাআ'ত’ যাক সংক্ষেপে ছুন্মী বোলা হয়। ই হ'ল হজুৰ পাক স্বাল্লাল্লাহু আ'লাইহি রা ছাল্লামেৰ মনোনীত এক যান্নাতী জামাআ'ত।

হজুৰ আনুৱাৰ বস্মতে আ'লম স্বাল্লাল্লাহু আ'লাইহি রা ছাল্লামেৰ নিৰ্দেশিত এই জামাআ'ত তথা ত্ৰীকৃত পৰৱৰ্তী সময়ৰ তাৰেইন, তাৰে-তাৰেইন, আইম্মায়ে মুজ্তাহিদীন, মুফাচ্চিবীণ কিবাম, মুহাদ্দিচীন আৰু মাশুয়িখীন ত্ৰীকৃত সকলৈ মানি চলিছে। এই জামাআ'তৰ বিপুল সংখ্যা গৱিষ্ঠতা আৰু জনপ্ৰিয়তা সকলো সময়তে অক্ষুণ্ণ আছে। মাজে মাজে ‘খাৰিজী’, ‘মু'তাজিলা’ প্ৰভৃতি অনেক ছুন্মী বিৰোধী বাহিল ও গোমবাহী ফিৰকাহৰ আৱির্ভাৰ ঘটিলো ও সেইবোৰ দীৰ্ঘস্থায়ী আৰু ছুন্মী জামাআ'তৰ নিচিনা জনপ্ৰিয়তা অৰ্জন কৰিব পৰা নাই।

হজুৰ তাজ্দাৰে মদীনা স্বাল্লাল্লাহু আ'লাইহি রা ছাল্লামে ইশ্বৰ্দি ফৰ্মাইছে— “কিয়ামতৰ পূৰ্ব মূহৰ্ত্ত পৰ্যন্ত এটা দল হক (খাঁটি) মযহবৰ ও পৰত অবিচল থাকিব।” আৰু ইশ্বৰ্দি ফৰ্মাইছে— “মাজে মাজে গোমবাহ (পথভ্ৰষ্ট), বাহিল ফিৰকাহৰ আৱির্ভাৰ হৈ থাকিব আৰু এওঁলোকৰ শেষ দল দাজ্জালৰ লগত মিলিত হ'ব।”

হজুৰ পাক স্বাল্লাল্লাহু আ'লাইহি রা ছাল্লামে এই পথভ্ৰষ্ট ফিৰকাহ বিলাকৰ কিছু আলামত (পৰিচয়) বৰ্ণনা কৰি এওঁলোকৰ পৰা দূৰত থাকিবৰ বাবে নিৰ্দেশ দি গৈছে। এই সম্পর্কত স্বসীস বুখাৰী শ্বৰীফ, মুছলিম শ্বৰীফ আৰু স্বসীস গ্ৰন্থৰ পৰা কেইটামান হাদীচ মুবাবকৰ সাৰাংশ সংক্ষেপে বৰ্ণনা কৰা হৈছে—

ইচ্ছামত সংস্কারবাদ

- ১। “প্রকৃত দাঙ্গালের আগমণের পূর্বে প্রায় ৩০ (ত্রিশ) জন মিহলীয়া প্রতাবক বা সকল দাঙ্গালের আবির্ভাব হ'ব। ধর্মসমন্বে এনেকুলো নতুন নতুন কথা বার্তা ক'ব যিবিলাক আগতে কেতিয়াও শুনা নাই।”
- ২। “পৰৱৰ্তী সময়ত কিছুমান মানুহ আহিব সিহঁতে কুব্রান পঢ়িব, মানুহক কুব্রানের ফালে আহান কবিব, কিন্তু কুব্রান সিহঁতে কষ্টনলীৰ অৰ্তভাগ পৰ্যন্ত নাযাব। সিহঁত দ্বীনের পৰা এনেদৰে বাহিব হৈ যাব যিদৰে ধনুৰ পৰা কাঁড় বাহিব হৈ যায়। সিহঁতে পৰিচয় হ'ব মূৰ খুৰোৱা।”
- ৩। “সিহঁতে মানুহক আল্লাহব কিতাপৰ ফালে দারাত (আহান) কবিব অথচ সেই দারাতের লগত সিহঁতে কোনো সম্পর্ক নাথাকিব। এওঁলোকৰ নামাজ, ৰোজা আৰু কুব্রান তিলারাত দেখি খাঁটি মুছলমান সকল লজ্জিত হ'ব।”
- ৪। “এওঁলোকে মুছলমানের লগত কাজিয়া কবি থাকিব কিন্তু আ-মুছলমান সকলৰ লগত বদ্ধুতাপূৰ্ণ সবল ব্যৱহাৰ কবিব।”
- ৫। “শেষ যুগত অল্প বয়সীয়া (তৰুণ) আৰু একেবাৰে অজ্ঞানী (মৃৰ্খ) বিলাকৰ এদল লোক বাহিব হ'ব আৰু সিহঁতে বাহ্যিকভাৱে ভাল কথা-বতৰা পাতিব অথচ সিহঁতে কামবোৰ অষ্টাপূৰ্ণ আৰু নিকৃষ্ট হ'ব।” উপৰোক্ত হাদীচ মুৰাবক সমূহৰ বৰ্ণনাকাৰী সকল হ'ল- হজৰত আবু ছায়িদ খুদৰী (বাঃ), হজৰত আলী (বাঃ), হজৰত আবু হৰাইবাহ (বাঃ) আৰু হজৰত আবুল্লাহ বিন উমৰ বাদ্বিয়াল্লাহ আ'নহম। (বুখাৰী শ্বৰীফ, আৰবী দিল্লী, ২য় খণ্ড, পৃঃ ১০২৪, ১০২৮, মুৱাত্তা ইমাম মালিক আৰবী, ১ম খণ্ড, পৃঃ ১৩৮, আবু দাউদ শ্বৰীফ, আৰবী দিল্লী, ২য় খণ্ড, পৃঃ ৬৫৬, (তিৰ্মিজী) মিশ্বকাত শ্বৰীফ, আৰবী দিল্লী, ২য় খণ্ড, পৃঃ ৪৫৫, (মুছলিম) মিশ্বকাত শ্বৰীফ, আৰবী, ২য় খণ্ড, পৃঃ ৪৬২)

উল্লেখিত হাদীচ শ্বৰীফ সমূহৰ বৰ্ণনা মতে অনেক ভুৱা, মিহলীয়া ইমাম, মুজাদ্দিদ আৰু বাত্তিল ফিৰকাহৰ আবিৰ্ভাৰ হ'ব। হজৰত ছৈয়্যদ শ্বৰীফ জমজানী চাহেবে তেওঁৰ বিখ্যাত ‘শ্বেহ মওৱাকীফ’ নামৰ গ্রহণ এই বিষয়ে বিস্তাৰিত আলোচনা কৰিছে। পৰিসৰৰ প্রতি লক্ষ্য বাখি ইয়াত কেৱল ওৱাহাবীয়ৎ সমন্বে আলোচনা কৰা হ'ব কাৰণ—

- ১। খাবিজী, মুতাজিলা প্ৰভৃতি বাত্তিল ফিৰকাহ বিলাকৰ নতুন দৃপ হ'ল ওৱাহাবীয়ৎ।
- ২। উপৰোক্তিত হাদীচ বিলাকত বদ ফিৰকাহ বিলাকৰ যিবিলাক আলামত বৰ্ণনা কৰা হৈছে এইবিলাক ওৱাহাবী সকলৰ ক্ষেত্ৰত সম্পূৰ্ণ কাপে প্ৰযোজ্য হয়।
- ৩। চাহাৰা কিবাম বাদ্বিয়াল্লাহ আ'নহৰ অনুৰোধ স্বত্বেও ছজুৰ পাক স্বাল্লাল্লাহ আ'লাহহি রা ছালামে শ্বাম আৰু ইয়ামেনৰ বাবে বৰকতৰ দুআ' কৰাৰ পিছত নজৰ কাৰণে বৰকতৰ

ইচ্ছামত সংস্কারবাদ

‘দুআ’ কৰা নাই, বৰং তেওঁ (স্বাঃ) ফৰাহিছিল — “সেইখন স্থানেই ভূমিকম্প আৰু ফিত্নাব স্থান, সেই ঠাইব পৰাই শয়তানৰ শিং (শয়তানৰ দল) বাহিব হ'ব।” (বুখাৰী শ্বৰীফ, ২য় খণ্ড, মিশ্বকাত শ্বৰীফ, পৃঃ ৫৮২) ওৱাহাবীয়ৎ নামৰ নতুন বাত্তিল ফিৰকাহ ফিত্না আকাৰে নজৰ পৰাই আবিৰ্ভাৰ হৈছে। অন্য এটি হাদীচত পূৰ দিশৰ পৰা গোমৰাহ দলৰ আবিৰ্ভাৰ হোৱাৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰা হৈছে। উল্লেখ্য যে ওৱাহাবী ফিত্নাৰ উৎসস্থল আছিল মদীনা শ্বৰীফৰ পৰা পূৰ দিশত অৱস্থিত নজৰ নামৰ স্থান। (মুছলিম শ্বৰীফ, খণ্ড-২, পৃঃ ৩৯৩, ৩৯৪)

- ৪। নজৰী ওৱাহাবী সকলৰ একমাত্ৰ বৈশিষ্ট্য আছিল মূৰব চুলি খুৰোৱা। (মিশ্বকাত শ্বৰীফ, পৃঃ ৩০৮)
- ৫। বৰ্তমান ওৱাহাবীয়তেই আহলে ছুমত রাল জামাআ'তৰ সবাধিক ক্ষতিকাৰক বিৰোধী ফিৰকাহ।

ওৱাহাবীয়ৎ ফিত্নাৰ জনক মুহাম্মদ বিন আব্দুল ওৱাহাব নজৰীৰ সংক্ষিপ্ত পৰিচয়ঃ

পথম ইচ্ছামী সংস্কারবাদী মুহাম্মদ বিন আব্দুল ওৱাহাব নজৰী হ'ল ওৱাহাবী ফিৰকাহৰ প্রতিষ্ঠাতা। তেওঁ নজৰ (সেই সময়ৰ নজৰ নামৰ ঠাইখন বৰ্তমানৰ চৌদী আৰবৰ বাজধানী বিয়াধ আৰু আশে-পাশে থকা অঞ্চল) এলেকাৰ উয়াইনা স্থানৰ বনুতামিমা বংশত ১১১১ হিজ্ৰীত জন্ম প্ৰহণ কৰে আৰু ১২০৬ হিজ্ৰীত মৃত্যু হয়। তেওঁৰ পিতা, ভাই উস্তাদ আৰু বন্ধুবৰ্গ সকলোৱেই ছুন্নী মতাবলম্বী আছিল। মুহাম্মদ বিন আব্দুল ওৱাহাব নজৰীয়ে ছুন্নী মযহৰ অনুযায়ী শিক্ষা লাভ কৰি থকা আৱস্থাতেই খাবিজী মুতাজিলা আৰু ইবনে তাইমিয়াহৰ বাত্তিল আকীদাহৰ ফালে আকৃষ্ট হয়। উল্লেখ্য যে প্রায় ৬০০ হিজ্ৰীৰ পিছত ইবনে তাইমিয়াহ আৰু তেওঁৰ শিষ্য ইবনে কাইয়ুমে কিছুমান নতুন নতুন আকাস্তুদ (ধৰ্মীয় বিশ্বাস)ৰ সৃষ্টি কৰিছিল। তেওঁৰ বচত প্ৰায় ৫০০ খন কিতাপ আছিল। পথম অৱস্থাত তেওঁ আহলে ছুমত রাল জামাআ'ত (হাম্বলী মযহৰ)ত আছিল। কিন্তু বাত্তিল আকীদাহৰ কাৰণে তেওঁ আহলে ছুমত রাল জামাআ'তৰ পৰা খাবিজ হৈ গৈছিল। হজৰত মোল্লা আলী কাৰী (বহঃ) এ মিশ্বকাত শ্বৰীফৰ ব্যাখ্যা প্ৰস্তুত মিৰকাত'ৰ ৪৬ খণ্ডৰ ৪২৭ পৃঃত হজৰত ইবনে হজৰ (বহঃ)ৰ দ্বাৰা বৰ্ণনা কৰিছে — “ইবনে তাইমিয়াহ আৰু তেওঁৰ শিষ্য ইবনে কাইয়ুম গোমৰাহ (পথভৰ্ত) আৰু বেয়া আকীদাহপূৰ্ণ লোক আছিল। তেওঁলোকৰ গোমৰাহী পূৰ্ণ কথা শুনিলে কাণ বন্ধ হৈ যায়। হজৰত ইবনে হজৰ (বহঃ) এ তেওঁলোক দুয়োজনৰ প্ৰেৰণত এইদৰে দুআ' কৰিছে — “হে আল্লাহ, এই দুয়োজনৰ চেহেৰাক বদ চুবত কৰা আৰু সিহঁতে পথ অনুসৰণকাৰী সকলৰ চেহেৰাও বদ চুবত কৰা।”

প্ৰমাণৰ কাৰণে ওৱাহাবী সকলৰ বদ আকীদাহবোৰ পৰা মাত্ৰ এটা আকীদাহ উল্লেখ কৰা হৈছে। যেনেং আল্লাহ পাক সৌ-শ্বৰীবে আছে, আমাৰ দৰে শ্বৰীবলৈ চলাফিবা কৰে।

ইছলামত সংস্কারবাদ

আকাশৰ পৰা ও সৌঁশৰীৰে নামি আহে। এদিন ইবনে তাইমিয়াহ দামাস্কাব মছজিদৰ মিস্বৰৰ পৰা নিজে নামি আহি দেখুৱাই যে আল্লাহ পাকে এনে ধৰণে আকাশৰ পৰা নামি আহে। (নাউ'জুবিল্লাহ) এনে ধৰণৰ ফাচিদ আকীদাহৰে তেওঁলোকৰ কিতাপৰোৰ পৰিপূৰ্ণ। ইবনে তাইমিয়াহক গোমবাহ (পথভট্ট) বুলি ফতোৱা দিয়া সকলৰ ভিতৰত কেইজনমান বিশিষ্ট উলামা কিবামৰ নাম উল্লেখ কৰা হ'ল —

(১) হজৰত আল্লামা ছাহাবুদ্দিন হলবী (বহঃ), (২) হজৰত আল্লামা ইবনে তুতা (বহঃ), (৩) হজৰত আল্লামা জামালুদ্দিন জমকলানী (বহঃ), (৪) হজৰত আল্লামা তাকিউদ্দিন দামিস্কি (বহঃ), (৫) হজৰত আল্লামা ইমাম আবুল হাচান চৰকী (বহঃ), (৬) হজৰত আল্লামা হাফিজ ইবনে হজৰ আচকলানী (বহঃ)। সেই সময়ৰ সুপ্রসিদ্ধ ফিকাহ শাস্ত্ৰ বিশেষজ্ঞ আৰু মহান মুহাদ্দিচ হজৰত আল্লামা শ্বাইখ ছিহাবুদ্দিন ইবনে হজৰ হায়তমী মক্কী (বহঃ)ৰ বচিত ‘ফতৰায়ে হাদিচীয়া’ৰ ১১৪ পৃঃত আছে— “ইবনে তাইমিয়াহ আল্লাহ পাকৰ অভিশপ্ত প্রাপ্ত লোক।” অৰ্থাৎ আল্লাহ পাকে তেওঁক অসমান, অন্ধ আৰু কলা কৰিছে। এই ইবনে তাইমিয়াহকেই লা-মযহাবী ও ওৱাহাবী সকলৰ দল আৰু উপদল সকলোৱেই ইমাম মানি চলে। মুহাম্মদ বিন আবুল ওৱাহাব নজ্দীয়েও ইবনে তাইমিয়াহক ইমাম মানে। নজ্দী ফিত্না সম্পর্কত বুখাৰী শ্বৰীৰৰ হাদীচত স্পষ্ট উল্লেখ আছে। ইবনে আবুল ওৱাহাব নজ্দীয়েই এই ফিত্নাব জায়ক। তেওঁৰ লিখিত কিতাপ ‘কিতাবুত্তাওহিদ’। তেওঁৰ উস্তাদ সকল, তেওঁৰ পিতৃ আৰু ভাতৃয়ে তেওঁক আহলে ছুন্নত বাল জামাআ'তলৈ আনিবৰ বাবে অনেক চেষ্টা কৰিছিল যদিও শ্বৰীত' সম্বন্ধে পূৰ্ণ জ্ঞান লাভ নকৰি তেওঁলোকৰ বিকল্পাচৰণ কৰি বাত্তিল আকীদাহৰ প্ৰচাৰ কৰি থাকে। তেওঁ ছুন্নী মুছলমান সকলৰ জান ও মাল নষ্ট কৰি পৰিত্র স্থানবিলাক ধৰ্ম আৰু বেহৰমতী কৰি পৰিত্র আৰব ভূমি দখল কৰাৰ বাবে যিবিলাক অমানুষিক অত্যাচাৰ আৰু বৰ্বৰোচিত ব্যৰহাৰ কৰিছিল সেয়া ভাষাৰে প্ৰকাশ কৰা সম্ভৱ নহয়। এই সমস্ত ধৰ্মসলীলা আৰু অত্যাচাৰত অগণন ছুন্নী মুছলমান হত্যাৰ পিছতো ওৱাহাবী সকলে দীঘদিন পৰ্যন্ত হেজাজ এলেকা সম্পূৰ্ণৰূপে দখল কৰিবলৈ সক্ষম হোৱা নাছিল। অবশেষত তুকী সকলৰ বাজত্ব লোপ পোৱাৰ সুযোগত ইছলাম আৰু মুছলমানৰ প্ৰৱল শক্তি ইংৰাজ সকলৰ প্ৰৱোচনা ও সাহায্যত ওৱাহাবী সকলে ১৯৩১ খৃঃত মদীনা মনোৱাৰা আৰু ১৯৩৪ খৃঃত মক্কা মুকাৰবামাৰ তাদীক নগৰী দখল কৰি বছুল বিদ্বেষী ছড়দৰ নামানুসৰি ছোদী আৰব বাট্ট দখল কৰিবলৈ সক্ষম হয়। (ছামীৰ হাচিয়াহ ‘বদুল মুহতৰ’, তয় খণ্ড, ৩০৪ পৃঃ) বৰ্তমান পৰ্যন্ত এই ওৱাহাবী সকলেই আৰব দেশৰ শাসন কৰ্ত্তা। ওৱাহাবী সকলে কি ভাবে আৰব দেশ দখল কৰিলে আৰু এই উদ্দেশ্য সাধনৰ বাবে কিমান ছুন্নী মুছলমানৰ প্ৰাণহানি হ'ল, কিমান পৰিত্র স্থানৰ বেহৰমতি কৰিলে, মদীনা শ্বৰীকত হজুৰ পাক স্বাল্লাল্লাহ আলাহিহি বা ছালামৰ বৌজা মুৰাবকত কি ভাবে বোমাৰ্বণ কৰিলে ইত্যাদি বিষয়ে বিস্তাৰিতভাৱে জানিবলৈ

ইছলামত সংস্কারবাদ

‘Advice for the Wahhabi’ by H.H Isik. প্ৰাপ্তিস্থান Isik Kitabevi Fatih Istanbul, Turkey আইয়ুব শ্বাবিদী পাছাৰ ‘মিৰ্বাতুল হাব্মাইন’, ছৈয়িদ জহনী দাহলান মক্কীৰ ‘ফিত্নাতুল ওৱাহাবীয়া’ চাৰ পাৰে। এই প্ৰহৰিলাকত ওৱাহাবী সকলৰ দ্বাৰা ধৰ্মস প্রাপ্ত পৰিত্র স্থান বিলাকৰ বিস্তাৰিত বিবৰণ কটোৱ সৈতে দিয়া আছে।

এই ওৱাহাবী মতবাদ মূলতঃ দুই ভাগত বিভক্ত। (১) হজুৰ পাক স্বাল্লাল্লাহ আলাহিহি বা ছালামক সন্মান নকৰা আৰু (২) ওৱাহাবী সকলৰ বাহিৰে পৃথিবীৰ সমগ্ৰ মুছলমানক মুশ্বিক (Polytheist) বুলি গণ্য কৰা। ইবনে আবুল ওৱাহাব নজ্দীৰ এই সমস্ত ভাস্তু মতবাদ ও বছুল (স্বাঃ) বিদ্বেষী আকীদাহৰ ফালে লক্ষ্য কৰিলে সহজেই অনুমান কৰা যায় যে এই ফিত্না সম্পর্কে চৌকুশ বছৰ আগতে হজুৰ পাক (স্বাঃ) এ ইশ্বৰ্দি ফমহি গৈছে—“মই অনেক সময়ত শ্বয়তানক শ্বাইখে নজ্দীৰ কপত দেখিছো।” (বুখাৰী, কিতাবুল ফিতন অধ্যায়)

ওৱাহাবী মতবাদৰ আলোচনাৰ পূৰ্বে এই মতবাদ সম্পর্কত তৎকালীন ও পৰৱৰ্তী সময়ৰ বুজুগানে দ্বীন সকলৰ অভিমত বৰ্ণনা কৰা হৈছেঃ

- ১। ইবনে আবুল ওৱাহাব নজ্দীৰ উস্তাদ মশহুৰ মুহাকিক আলীম হজৰত শ্বাইখ মুহাম্মদ বিন ছুলাইমান কৰদি শ্বাফী, হজৰত শ্বাইখ মুহাম্মদ হায়াত সিদ্ধি আৰু তেওঁৰ পিতৃ প্ৰসিদ্ধ ছুন্নী আলীম হজৰত শ্বাইখ আবুল ওৱাহাব নজ্দী (বহঃ) চাহেবে তেওঁৰ এই মতবাদৰ বাবে নানা প্ৰকাৰ নছীহত আৰু ভৎসনা কৰিছে। (ফিত্নাতুল ওৱাহাবীয়া, জাহালাতুন ওৱাহাবীন দ্রঃ)
- ২। ইবনে আবুল ওৱাহাব নজ্দীৰ ভাতৃ প্ৰসিদ্ধ ছুন্নী আলীম হজৰত শ্বাইখ ছুলাইমান বিন আবুল ওৱাহাব নজ্দী (বহঃ) এ এই বাত্তিল মতবাদৰ ত্বৰি বিৰোধীতা কৰাত তেওঁৰ প্ৰাণনাশৰ চেষ্টা চলায় ফলত তেওঁ বাধ্য হৈ মদীনা শ্বৰীকলৈ গুটি যায় আৰু তাৰ পৰা এই ভাস্তু মতবাদৰ বিকল্পে ‘ছাইয়াকুল ইলাহিহা’ নামৰ প্ৰহৰনি প্ৰণয়ন কৰি ইবনে আবুল ওৱাহাব নজ্দীৰ ওচৰলৈ পঠায়।
- ৩। ইবনে আবুল ওৱাহাব নজ্দীৰ সম-সাময়িক বিখ্যাত আলীম, বালীয়ে কামীল হজৰত ছৈয়িদ দাউদ বিন ছুলাইমান বাগদাদীৰ ‘আল-মিনহাতুল ওৱাহাবীয়া’ ওৱাহাবী সকলৰ ভাস্তু মতবাদৰ পটভূমিত লিখা এখন বিশিষ্ট গ্ৰন্থ।
- ৪। ওৱাহাবী সকলে ১২২১ হিজ্ৰীত মক্কা শ্বৰীকত ‘ওৱাহাবীয়’ প্ৰচাৰ কৰাত হাবমাইন শ্বৰীকৰ উলামা আৰু মুক্তীয়ান কিবাম সকলে ওৱাহাবীয় সম্পর্কে যি ফতৰা জাৰি কৰিছিল সেয়া ‘ছাইফুল জৰকাৰ’ নামেৰে পাকিস্তান আৰু ইস্তানবুলত প্ৰকাশিত হৈছে।
- ৫। মক্কা শ্বৰীকৰ মুফতী ছৈয়িদ আহমদ দাহলান (মৃত্যু ১৩০৪ হিজ্ৰী) চাহেবে ‘দুব্ৰোচ চুনিয়া’, ‘ফিত্নাতুল ওৱাহাবীয়া’ নামৰ প্ৰহৰনি প্ৰণয়ন কৰে।
- ৬। বিখ্যাত বলী, ফকীহ হজৰত আবুল গণি নাবুলুছি (বহঃ) চাহেবে ‘কশ্ফুমূৰ’ নামৰ গ্ৰন্থ

ইহুমত সংস্কারবাদ

প্রণয়ন করে ১০৮৪ হিজৰীত। এই গ্রন্থটি তেওঁ ইব্নে আব্দুল ওরাহাব নজ্দীর (১১১১ হিজৰী) বর্ণনা অনেক পূর্বেই তেওঁের ওরাহাবী নামের গোমৰাহ মতবাদের খবর দিয়ার লগতে ইয়াব সম্পূর্ণ উন্নতি দি গৈছে। এয়া আছিল হজবত নাবুলুছি (বহঃ) ব কিবামত।

৭। বিখ্যাত আলীম হজবত ছৈয়িদ হাদ্দাদ (বহঃ) চাহেবে ইব্নে আব্দুল ওরাহাব নজ্দীর বিকল্পে ‘মিছ্বাহল আনাম’ নামের গ্রন্থ প্রণয়ন করে।

৮। ইব্নে আব্দুল ওরাহাব নজ্দীর সম-সাময়িক আরু পৰৱৰ্তী চাবি মযহবের উলামা কিবাম, মাশাইখ আরু মুফতীয়ান কিবাম সকলে ইব্নে আব্দুল ওরাহাব নজ্দীর ভাস্তু মতবাদের বিকল্পে ভালে কেইখন কিতাপ লিখিছে। এই উলামা সকল যে মক্কা মদীনা শ্বৰীফের আছিল এনে নহয় বছৰা, হলব, বাগ্দাদ, ইয়ামেন, মিচৰ, বাংলাদেশ পাকিস্তান আরু ভাবতবৰ্ষেরো আছিল। এই সমস্ত উলামা আরু তেওঁলোকের কিতাপ সমূহের নাম প্রকাশ কৰা সম্ভৱ নহয়। হজবত ইমাম আবু হামিদ মৰজুক দামিস্কী (বহঃ) চাহেবে তেওঁের গ্রন্থ ‘জাহালাতুন ওরাহাবী’ত এই বিষয়ে বিস্তারিত বৰ্ণনা আগবঢ়াইছে।

৯। ভাবতীয় উলামা সকলের ভিতৰত হজবত আহমদ ছয়ীদ মোজাদ্দিদী (বহঃ) চাহেবে ওরাহাবীয়ের বিকল্পে ভালে কেইখন মহা মূল্যবান গ্রন্থ লিখি গৈছে। ইয়াব উপবিষ্ঠ হজবত খাজা হাচান জান মুজাদ্দিদী (বহঃ) ব ‘আব্রা ফিতৰ দিনীল ওরাহাবীয়া’ আরু ‘আকাদুচুহীহা ফিতৰদিনীল ওরাহাবীয়া’ ওরাহাবীয়ের বিকল্পে লিখা অমূল্য গ্রন্থ। ভাবতবৰ্ষত যেতিয়া ওরাহাবীয়ে ফিতৰ অশুভ আগমন হয় এই সময়ত দুই/তিনিজন ওরাহাবী পথী ইংবাজের ছত্ৰছায়া উলামার বাহিৰে সমগ্ৰ ভাবতৰ উলামা সকল আছিল ওরাহাবীয়ের ত্বৰি বিৰোধী (মাওলানা আবুল কালাম আজাদৰ ‘আজাদ কী কাহানী জ্বানী দ্রঃ)। ‘The Times of India’, 9th Sept. 19b সংখ্যাত ‘Medina Bomrared’ শিৰোনামাৰে ভাবতৰ সৰ্বশ্ৰেণীৰ মুছলমানৰ ওরাহাবী বিৰোধী বিস্তারিত বিৱৰণ পোৱা যায়। ‘Medina Bomrared’ শিৱোনামাটো হৰহ উদ্ভৃত কৰা হৈছে- The recent news that Medina was assaulted and the Qabran-Nabawi was bombarded caused such a great agitation among Indian Muslims as no other event has ever caused before. The Muslims living all over India showed how much they respected that sacred place. This serious grieving in India and Iran will certainly influence Ibn Sa'ud and prevent him from such vile actions so that he may not incur the hatred of all Muslim countries against him. The Indian Muslims have openly expressed this to Ibn Sa'ud.”

হজবত ইব্নে আবিদীন শ্বামী (বহঃ) ব ফত্বাৰ মশহুব কিতাপ ‘ফত্বা শ্বামী’ত,

ইহুমত সংস্কারবাদ

ফিকাহৰ বিখ্যাত গ্রন্থ ‘বদুল মুহতাব’ৰ তৃতীয় খণ্ডৰ বাবুল বাগাতৰ আবস্তুণিতে লিখা আছে— “মুহাম্মদ বিন আব্দুল ওরাহাব নজ্দী আৰু তেওঁের অনুসৰণকাৰী সকল নজ্দীৰ পৰা আৱিভাৰি হৈছিল আৰু মক্কা আৰু মদীনা শ্বৰীফ আক্ৰমণ কৰিছিল। তেওঁ মানুহক প্ৰতাৰণা কৰিবৰ বাবে নিজকে হাবলী মযহবেৰ বুলি দাবী কৰিছিল। কিন্তু এওঁলোকৰ আকীদাহ আছিল- “মই আৰু মোৰ অনুগামীসকলহে মুছলমান আনবিলাক মুশ্বিক বা কাফিব।” সেইবাবে তেওঁ আহলে ছুমত বাল জামাআ’তৰ বহু মুছলমান লোক আৰু হকানী আলীমক হত্যা কৰিছিল। এই হত্যাকাণ্ড ১২৩৩ হিজৰীত ঘটে। হজবত আল্লামা ছাওয়ী (বহঃ) এ ‘তফ্হীবে জালালাইন’ৰ হাচিয়াত ওরাহাবী পঞ্চীব ত্বৰি নিন্দা কৰিছে আৰু তেওঁলোকৰ বদ মযহব আৰু ভাস্তু মতবাদ তেওঁলোকৰ কিতাপৰ পৰা প্ৰমাণ কৰিছে। দেওবন্দী উলামা সকলৰ ভিতৰত মৌঃ আনোৱাৰ শ্বাহ কাশ্মীৰীয়ে ‘ফয়জুল বাবী’ শ্ববহে বুখাৰীৰ ভূমিকাত, মৌঃ মুতীউল হকে ‘আকাদৈদে ওৱাহাবীয়া’ত অনুৰূপ মন্তব্য আগবঢ়াইছে আৰু ওৱাহাবী মতবাদৰ ত্বৰি বিৰোধীতা কৰিছে। মৌঃ হচ্ছেইন আহমদ মাদানী দেওবন্দীয়ে ‘আশ শিহাবুশ শ্বাকিব’ৰ ৪২ পৃঃত লিখিছে— “মুহাম্মদ বিন ওৱাহাব নজ্দী ১৩০০ হিজৰীত আৱবৰ নজ্দ প্ৰদেশত আৱিভাৰি হৈছিল। তেওঁেৰ অন্তৰ্বত কেৱল বেয়া ভাৱ আৰু বেয়া আকীদাহ আছিল। সেইবাবে তেওঁ আহলে ছুমত বাল জামাআ’তৰ মুছলমান সকলৰ লগত যুদ্ধ কৰিছিল। এনেকি আহলে ছুমত বাল জামাআ’তৰ লোকসকলক নজ্দী পন্ডলৈ অনাব বাবে বহু কষ্ট দিছিল আৰু এওঁলোকৰ সা-সম্পত্তি লুটপাত কৰি লোৱাটো হালাল বুলি জ্বান কৰিছিল। তাৰোপৰি ছুমত জামাআ’তৰ লোকসকলক হত্যা কৰাটো স্বারাবৰ কাম বুলি গণ্য কৰিছিল।” মৌঃ মাদানী চাহেবৰ কিতাপত তেওঁলোকৰ দলৰ কু-কাৰ্যৰ বিষয়ে আৰু অনেক বৰ্ণনা আছে। ইব্নে আব্দুল ওৱাহাব নজ্দীৰ দলে ইং ১৯০০ চনৰ আবস্তুণিতে বিতীয়বাৰ আৱব দেশ দখল কৰি বছলুল্লাহ (স্বাঃ)ৰ পত্নীসকল, বংশধৰসকল আৰু চাহাৰা (বাঃ)সকলৰ মাজাৰসমূহ ভাণ্ডি চৰমাৰ কৰিছিল। হজুৰ পাক স্বাল্লাহুাহ আলাইহি রা ছাল্লাম যি ঘৰত জন্মগ্ৰহণ কৰিছিল সেই পৰিত্ব হজবাও সেই অভিশপ্ত বদকাৰসকলে শ্বাহীদ কৰিছিল, মক্কা আৰু মদীনাৰ নাৰীসকলক গণধৰ্বন কৰিছিল। কেইটামান মছজিদো সিহঁতে ধৰ্ম কৰিছিল। এই তথ্য ভাবতবৰ্ষৰ খিলাফত সমিতিৰ সেই সময়ত আৱব দেশ ভৰণকাৰী প্রতিনিধিসকলৰ প্ৰতিবেদনত উল্লেখ আছে। দেওবন্দীসকলৰ শুক মৌঃ বচিদ আহমদ গংগুহীক এজন ব্যক্তিয়ে প্ৰশ্ন কৰিছিল— ওৱাহাবী কাক কয়? উন্নতি তেওঁ কৈছিল—“যিসকলে মুহাম্মদ বিন আব্দুল ওৱাহাব নজ্দীক অনুসৰণ কৰে সেইসকলেই ওৱাহাবী।” (ফতোৱায়ে বচিদিয়া)

ওৱাহাবীয়ে সম্বন্ধে উপৰোক্ষিত বুজুগৰ্ণ আৰু দেওবন্দী মূৰৰী সকলৰ মন্তব্যই যথেষ্ট হ'ব। তলত ওৱাহাবী সকলৰ কেইটামান ভাস্তু মতবাদ (আকীদাহ) মুহাম্মদ বিন আব্দুল ওৱাহাব নজ্দী বচিত ‘কিতাবুত্তাওহিদ’ৰ সহায়ত উদ্ভৃত কৰা হৈছে আৰু এই সম্পর্কত আহলে

ইহলামত সংস্কারবাদ

চুম্বত বাল জামাআ'ত মতামত সংক্ষেপে বর্ণনা করা হৈছে —

- ১। ওরাহাবী সকলের আকীদাহ (মূলগত বিশ্বাস) মতে ওরাহাবীয়ৎ প্রকাশের পূর্বে ৬০০ বছৰ আগত দুনীয়াত কোনো মুছলমান নাছিল। তেওঁলোকের মতে মুছলমানে কোনো ফরজ পালন নকৰিলে বা হাবাম (নিষিদ্ধ) কার্য্য কৰিলে মুছলমান হৈ নাথাকে। এই সম্পর্কত আহলে চুম্বত বাল জামাআ'ত আকীদাহ হ'ল — হজুব নবী কাবীম স্বাল্লাহু আ'লাইহি রা ছাল্লামের পবিত্র যুগের পৰা এতিয়া পর্যন্ত দুনীয়াৰ কোনো ঠাইত মু'মিন শৃণ্য নাছিল। এই প্ৰসঙ্গত ইতিমধ্যে এটি হাদীচ মুবাবকে পেশ কৰা হৈছে। অনুকূলপত্তারে আহলে চুম্বত বাল জামাআ'ত আকীদাহ অনুসৰি ঈমান থকা স্বত্তেও গাফিলতিব কাৰণে মুছলমানে কোনো আহকাম পালন নকৰে তেতিয়া তেওঁ ইয়াৰ বাবে বে-ঈমান বা কাফিৰ নহ'ব। পবিত্র কুব্তান মযীদ আৰু হাদীচ শ্বৰীফত ইয়াৰ অনেক প্ৰমাণ আছে। খাবিজী সকলে তেওঁলোকে বাহিৰে অন্য কাৰোবাক মুছলমান বুলি নাভাৱে। খাবিজী আৰু মুতাজিলা সম্প্ৰদায়ের মতানুযায়ী মানুহে ফরজৰ আ'মল নকৰিলে বা কোনো হাবাম কার্য্য কৰিলে বেদীন হৈ যায় ওৱাহাবী সকলে এই ক্ষেত্ৰত খাবিজী ও মুতাজিলা সকলেৰ ভাস্ত মতবেই অনুসৰণ কৰিছে।
- ২। ওৱাহাবী সকলেৰ বাহিল মতানুযায়ী — কোনো মযহবের ইমামক অনুসৰণ (তাকলীদ) কৰা বা কোনো মযহব মানি চলাও শ্বৰ্ক। সেয়ে চাৰি মযহবের সমষ্টি মুছলমানক তেওঁলোকে কাফিৰ বুলি ধাৰণা কৰে। তেওঁলোকেৰ প্ৰস্তুতি 'এতেছামুচুমাহ'ৰ ৭ আৰু ৮ পৃঃত লিখিছে—“যি সকলে চাৰি মযহব আৰু চাৰি স্বৰীকা মানি চলে এই সকল লোক মুশ্বিক আৰু কাফিৰ।”
- আহলে চুম্বত বাল জামাআ'ত মতে — কুব্তান কাবীম আৰু হাদীচ শ্বৰীফৰ পৰা মছলা সংগ্ৰহ কৰা (ইস্তিখাবাজ) সকলোৰে কাম নহয়। ইয়াৰ বাবে আহলে জিক্ৰ বা মুজ্তাহিদে মযহবে দাবস্ত হ'বই লাগিব। মুজ্তাহিদ সকলে কুব্তান-হাদীচ ইজ্মা, আহকাম আদিব ওপৰত কিয়াছ কৰি যিবিলাক মছলা বাহিৰ কৰে সেইবিলাক বিনা দ্বিধায় মানি ল'ব লাগিব। ই কুব্তান হাদীচ বিবোধী নহয় বৰং কুব্তান হাদীচ সন্মত। সেয়ে ছুম্বী উ'লামা, মুহাকীকীন, মুফাচ্চিবীণ, মুহাদিচীন কিবাম সকলে ইমামে মযহবের তাকলীদক প্ৰয়োজনীয় বুলি ধাৰণা কৰে। যি সকলে মযহব নামানে তেওঁলোকে নিজ মতে কুব্তান হাদীচৰ ব্যাখ্যা কৰি পথভৰ্ত আৰু গোমবাহীত পতিত হয়। সেৱেহে মযহব বিবোধী সকল আহলে চুম্বত বাল জামাআ'ত বৰ্ণনা আৰু অনুভূত নহয়।
- ৩। ওৱাহাবী সকলে ইলমে মা'বিফত, স্বৰীকৃত বা তচ্ছওউফক ইহুদী, নাঞ্চাৰা, বেদীন প্ৰীক সকলেৰ কার্য্য বুলি ধাৰণা কৰে আৰু সমষ্টি মাশ্বায়িখীন কিবাম ও আহলে স্বৰীকৃতক বেদীন বুলি গণ্য কৰে।

ইহলামত সংস্কারবাদ

আহলে চুম্বত বাল জামাআ'ত উ'লামা, ফুকাহা, মুহাদিচীন কিবাম সকলে তচ্ছওউফ বা ইলমে মা'বিফতক শ্বৰীঅ'ত অঙ্গ হিচাপে ধাৰণা কৰে। তেওঁলোকেৰ মতে জাহিবীভাৱে পাক পবিত্র বাখিৰ হ'লে বাতিনক পাক পবিত্র বাখিৰ লাগিব। অন্তবেই হৈছে ঈমান আৰু শ্বৰীবৰ মূল কেন্দ্ৰ। এই অন্তবক পাক পবিত্র কৰি ইয়াত ইহলাছ আৰু ইহছন পয়দা কৰিব হ'লে (তজকীয়াতুন্মুফছৰ দ্বাৰা) মুৰ্খিদে কামিলৰ দ্বাৰস্ত হ'বই লাগিব। অনেক ফুকাহা কিবামে ইয়াক প্ৰয়োজনীয় আৰু অনেকে ফরজ বুলি মত আগবঢ়াইছে। মুৰ্খিদে কামিলে তেওঁৰ চিল্চিলাৰ বুজুগনি সকলেৰ মাধ্যমেৰে হজুব পাক স্বাল্লাহু আ'লাইহি রা ছাল্লামেৰ পৰা আল্লাহ তাআ'লাৰ নূৰে মা'বিফত যি স্বৰীকৃত প্ৰাপ্ত হয় সেই স্বৰীকাৰুক্ত হৈ আল্লাহ তাআ'লাৰ জিক্ৰৰ দ্বাৰা নিজৰ অন্তৰ আৰু নফুচক পাক কৰিব পাৰিলেই ইবাদতৰ মাজত ইহলাছ সৃষ্টি হয় নতুবা নহয়। ছুম্বী উ'লামা, মাশ্বায়িখীন কিবাম সকলে ইয়াৰ সপক্ষে কুব্তান হাদীচৰ দ্বাৰা অনেক দলিল পেশ কৰিছে। তেওঁলোকেৰ মতে যিয়ে ইয়াক বেদীনী কার্য্য ধাৰণা কৰে তেওঁলোকে প্ৰকৃততে কুব্তান হাদীচৰ বিবোধীতা কৰি নিজৰ আধিবাত বৰবাদ কৰিছে। তেওঁলোকে জনা উচিত বলীঐ কামিলৰ বিবোধীতা কৰা মানে আল্লাহ বাবুল ইব্ৰাহিম লগত যুদ্ধত লিপ্ত হোৱা। (বুখাৰী শ্বৰীক)

- ৪। ওৱাহাবী সকলেৰ ভাস্ত মতবাদ অনুসৰি — “হজুব পাক স্বাল্লাহু আ'লাইহি রা ছাল্লামেৰ বৌজা মুবাবক, বুলী-আউলিয়া সকলেৰ মাজাব জিয়াবত কৰা হাবাম।”

আহলে চুম্বত বাল জামাআ'ত আকীদাহ হ'ল — হজুব বস্মতে আ'লম স্বাল্লাহু আ'লাইহি রা ছাল্লামেৰ বৌজা মুবাবক জিয়াবত এটি বিশিষ্ট ইবাদত। হজুব পাক স্বাল্লাহু আ'লাইহি রা ছাল্লামেৰ বৌজা মুবাবক জীয়াবতৰ ফজীলত অসংখ্য হাদীচত বৰ্ণিত আছে। হজুব পাক স্বাল্লাহু আ'লাইহি রা ছাল্লামে অনেক চাহাবা কিবাম (বাঃ)ৰ মাজাব জিয়াবত কৰিছে আৰু জিয়াবতৰ নিৰ্দেশো দিছে। হজুব পাক (স্বাঃ)ৰ বৌজা মুবাবক জিয়াবত যে এটি অত্যন্ত স্বারাবৰ কাম এই সম্পর্কত ইজ্মা (ঐক্যমত)ও হৈছে। একমাত্ৰ ওৱাহাবী সকল আৰু সমভাৱাপন ইবনে তাইমিৱাহ (যাক কোনোৱে মু'তাজিলা আৰু কোনোৱে বেদীন আৰু বছল (স্বাঃ) বিবেষী বুলি কৈছে)ৰ বাহিৰে আৰু কোনোৱে ইয়াক নাজায়েজ বুলি কোৱা নাই। হজুব তাজদাৰে মদীনা (স্বাঃ)ৰ বৌজা মুবাবক জিয়াবতৰ ফজীলত আৰু ওৱাহাবী সকলেৰ ভাস্ত মতবাদৰ পূৰ্ণ উত্তৰ আছে হজুবত ইমাম আবুল হাচান চৰকী (বহঃ)ৰ ‘শিফাউচ্ছিকাম ফী জিয়াবাতিল খায়বিল আনাম’নামৰ বিখ্যাত প্ৰস্তুত্যন্ত।

- ৫। ওৱাহাবী সকলেৰ বাহিল আকীদাহ অনুযায়ী — হজুব পাক (স্বাঃ) মৰি মাটিৰ লগত মিহলি হৈ গৈছে। তেওঁ আল্লাহৰ তবক্ব পৰা যি দায়িত্ব লৈ আহিছিল সেয়া পূৰ্ণ কৰিছে মাত্ৰ, পৰ্দা হোৱাৰ পিছত তেওঁৰ আৰু কোনো সন্মান বাকী থকা নাই।

আহলে চুম্বত বাল জামাআ'ত মতে — ওৱাহাবী সকল মূৰ্খ আৰু জাহিল (অজ্ঞ)।

ଇହଲାଭତ ସଂକ୍ଷାବବାଦ

তেওঁলোকে হাদীচ শ্বৰীফ পাঠ কৰা নাই বা শ্বানে বিছালতৰ বিদ্বেষীৰ ফলত পথভৰ্ত হৈ স্বসীস হাদীচ দেখিবলৈ পোৱা নাই। যদি তেওঁলোকৰ অন্তৰ্বত সামান্যতম হ'লেও হজুৰ নবী কৰীম স্বাল্লাহু আ'লাইহি রা ছাল্লামৰ মুসাবৃত থাকিলহেঁতেন তেনেহ'লে এনেধৰণৰ মন্তব্য নকৰিলেহেঁতেন। আশ্বিয়া (আং) সকল নিজ নিজ মাজাবত জীৱিত আছে, তেওঁলোকৰ পৰিত্ব বদন (শ্বৰীফ) মুৰাবক মাটিৱে নষ্ট কৰিব নোৱাৰে, আল্লাহ তাআ'লাই মাটিৰ বাবে খোৱা নিষিদ্ধ কৰি দিছে। (আবু দাউদ শ্বৰীফ, খণ্ড-২, পৃঃ ২২১) তেওঁলোকে পর্দা হোৱাৰ পিছতো ইবাদত কৰিব পাৰে। এই সম্বন্ধে প্ৰচুৰ হাদীচ আছে। অনুৰোপভাৱে হজুৰ পাক স্বাল্লাহু আ'লাইহি রা ছাল্লামৰ নবুৱত আৰু বিছালত কৰিয়ামত পৰ্যন্তবাকী থাকিব। হজুৰ পাক স্বাল্লাহু আ'লাইহি রা ছাল্লামৰ জীৱন কালত যেনেধৰণৰ সম্মানৰ অধিকাৰী আছিল তেখেত (স্বাঃ) পর্দা হোৱাৰ পিছতো থিক তেনেধৰণৰ সম্মান বৰ্তি আছে। হজৰত আ'লামা জালালুদ্দিন ছিওতী (বহঃ)ৰ ‘আল্বাহল আজ্কিৱা ফী হায়াতিল আশ্বিয়া’, ইমাম বাইহাকী (বহঃ)ৰ ‘বাইহাকী শ্বৰীফ’, হজৰত আ'লামা কাজী আয়াজ (বহঃ)ৰ ‘শ্বীফা শ্বৰীফ’ আৰু ইমাম চৰকী (বহঃ)ৰ ‘শ্বীফাউছ ছিকাম’ গ্ৰন্থত এই বিবয়ে বিস্তাৰিত বৰ্ণনা আছে।

৬। ওবাহবী সকলৰ ফাছিদি আক্ষীদাই মতে — “কোনো মুর্দাৰি কোনো কিছু কৰাৰ সামৰ্থ্য নাথাকে। নবী, ঘলী, শ্বহীদ যিয়েই নহওঁক কিয় তেওঁলোকক সামৰ্থ্যবান বুলি ভৱা শির্ক।”

আহ্লে ছুন্নত রাল জামাআ' তব আকীদাহ অনুযায়ী আশ্বিয়া (আঃ) আকশ্বিদান সকলে
য'তে ত'তে বিচৰণ কৰিব পাৰে। জীৱিত মানুহক সাহার্য কৰিব পাৰে। অনুৰূপভাৱে কিবা মতে
আউলিয়া তেওঁলোক পর্দা হোৱাৰ পিছতো বাহাল থাকে। এনেকি পর্দা হোৱাৰ পিছত তেওঁলোকৰ
ৰাহানী শক্তি আক অধিক বৃদ্ধি হে পায়। জীৱিত অৱস্থাত যি ধৰণে মানুহক সাহার্য কৰিছিল
পর্দা হোৱাৰ পিছতো তেওঁলোকৰ ৰাহানী শক্তিৰ দ্বাৰা সেই ধৰণে সাহার্য কৰিব পাৰে। সাধাৰণ
মুৰ্দা মু'মিন সম্বন্ধে হাদীচ শ্বৰীকত বৰ্ণিত আছে — “যিয়ে তেওঁলোকৰ জিয়াৰত কৰে
তেওঁলোকক চিনিব পাৰে। জিয়াৰত কৰিলে মুৰ্দাসকল অত্যন্ত খুছী হয়। তেওঁলোকে
জিয়াৰতকাৰীৰ ছালামৰ উত্তৰ দান কৰে। জিয়াৰতকাৰী নেক মানুহ হ'লে তেওঁ আল্লাহৰ
শুক্ৰবিয়া (কৃতজ্ঞতা) আদায় কৰে। গুণাহগাৰ (পাপী) হ'লে গুণাহ (পাপ) মাফী আক হিদায়তৰ
বাবে দুআ' কৰে। এজনে আনজনৰ ওচৰত যাতায়ত কৰে, দুনীয়াত কি সংঘটিত হৈছে সেয়া
জানিব পাৰে, দেখিব আক শুনিব পাৰে। হজুৰ পাক (স্বাঃ) এ ছালামৰ উত্তৰ দান কৰে, উন্মত
সকলৰ বাবে দুআ' কৰে বুলি অসংখ্য হাদীচত বৰ্ণিত আছে। অনেকে ছালামৰ উত্তৰো শুনিবলৈ
পাইছে।” ('কাশ্ফুন্নূব', 'ত্বকাতুল কুশুব', 'আহ্ওৱালুল কুশুব', 'চৰহচচুব', 'শ্বেহ মওৱাকীফ',
'কিতাবুব কহ' দ্রঃ)

এই সম্পর্কত আহলে চুন্নত বাল জামাতা'তব ৮ টি আকীদাহ ক্ৰমে :

58

ইচ্ছামত সংস্কারবাদ

১। আম্বিয়া (আঃ) সকল নিজ নিজ মাজাবত জীরিত, ২। শহীদান সকল আনকি
সাধাবণ মু'মিন মুর্দা সকলেও দেখিব শুনিব, ছালামৰ উত্তৰ দিয়াব লগতে দুআ' কবিবলৈ
সন্ধম, ৩। মৃতক সকলে জিয়াবতকাবীক চিনি পায়, ৪। এক মৃত ব্যক্তি অন্য মৃত ব্যক্তিৰ
সাক্ষাত কবিব পাৰে, ৫। মৃতক সকলে দুনীয়াত কি হৈছে সেয়া জানিব পাৰে, ৬। মুর্দা সকলে
জীরিত সকলৰ দুখত দুখী আৰু সুখত সুখী হয়, ৭। মহান আল্লাহ পাকৰ অনুগ্রহত মুর্দা
সকলে অনেক কার্য্য কবিব পাৰে, ৮। আল্লাহ তাআ'লাৰ প্ৰিয় জীরিত বান্দা সকলে মুর্দা
সকলৰ অৱস্থা জানিব ও দেখিব পাৰে। এই সকলোবোৰ আল্লাহৰ হৃকুমত হয়।

হজৰত দাউদ বিন্‌চুলাইমান বাগদাদী (বহং) এ তেওঁৰ ‘মিন্হাতুল ওৱাহাবীয়া’ নামৰ
গ্রন্থত ইয়াৰ বিবেদভাৱে আলোচনা কৰিছে আৰু শ্ববয়ী দলিলৰ দ্বাৰা এই বিলাকৰ সত্যতা
নিখুতভাৱে প্ৰমাণ কৰিছে।

৭। নবী (আঃ) বা বলী আল্লাহর রাস্তীলা লোরা দুআ' করা (তওচ্ছুল) বা তেওঁলোকৰ
ওচৰত সাহার্য চোরা (আল্লাহ পাকৰ অনুগ্রহত তেওঁলোকে সাহার্য কৰিব পাৰে এই
বিশ্বাস বখা যাক ইস্তিগাছা বোলা হয়) বা ইয়া বছুলাল্লাহ স্বাল্লাল্লাহ আ'লাইহিৰা ছাল্লাম
বুলি সম্বোধন কৰা ওৱাহাবী সকলৰ মতে শির্ক।

এই সম্পর্কত আহলে ছুঁত রাল জামাআ'তব আকীদাহ হ'ল :

হজুব পাক স্বাল্লামাহ আ'লাইহি রা ছাল্লাম পর্দা হোৱাৰ পিছত চাহাবা কিবাম (ৰাঃ) সকলে হজুব পাক (স্বাঃ)ৰ বাস্তীলা লৈছে, তেখেত (স্বাঃ)ৰ ওচৰত সাহায্য বিচাবিছে। এই সম্বন্ধে অনেক স্বসীস বেৱায়াত মৌজুদ আছে। কলেবৰৰ প্রতি লক্ষ্য বাখি প্ৰকাশ কৰিব পৰা নগ'ল। ঢুঁমী মতবাদ অনুযায়ী হজুব পাক (স্বাঃ) আৰু আউলিয়া কিবাম (ৰাঃ) সকলৰ বাস্তীলা লোৱা, তেওঁলোকৰ ওচৰত সাহায্য চোৱা জায়েজ আৰু শ্বৰীঅ'ত সন্মত। ইমামাৰ যুদ্ধত, শ্বাম দেশত কৰ্মী খৃষ্টান সকলৰ লগত চাহাবা কিবাম (ৰাঃ) সকলে হজুব পাক (স্বাঃ)ক 'ইয়া বাচুলামাহ' (স্বাঃ), 'ইয়া মুসাম্মদ' (স্বাঃ) বুলি সম্বোধন কৰিছে আৰু সাহায্য প্ৰাৰ্থনা কৰিছে। হজৰত ইমাম হচ্ছেইন (ৰাঃ) আৰু হজৰত জয়নাল আবেদীন (ৰাঃ)এ কাৰবালাৰ পৰা হজুব পাক (স্বাঃ)ক সম্বোধন কৰি নিজৰ দুৰ্বারস্থা বৰ্ণনা কৰিছে। ইয়াৰ বাহিৰেও অনেক চাহাবা কিবাম (ৰাঃ)এ বিপদ আপদৰ মুহূৰ্তত 'ইয়া মুসাম্মদ' (স্বাঃ) বুলি বিপদৰ পৰা মুক্তি লাভ কৰিছে। 'আবুল মুফ্বিদ', 'কিতাবুল আজ্কাৰ', 'জুবকানী শ্বেহ মাওৱাহিবে লাদুন্নিয়া', 'আল-বদায়া ওৱামাহায়া' হজৰত আ'লামা ওৱাকীদী (বহঃ)ৰ 'ফীত্হহ শ্বাম', 'শিফা শ্বৰীফ', 'ইয়াৰ শ্বাহ নছী মুবিয়াজ' আৰু 'শ্বেহ মোল্লা আ'লী কাৰী', দেওবন্দী সকলৰ পীৰানে পীৰ শ্বাহ বালিউল্লাহ মুদাদিচ দেহলৱী (বহঃ)ৰ 'ইন্তিবাহ' গ্রন্থত এই বিষয়ে বৰ্ণনা আছে। ইয়াৰ উপৰিও জিয়াৰতৰ সময়ত মুদ্রক 'আচ্ছালামু আ'লাইকুম ইয়া.....' বুলি সম্বোধন কৰাৰ নিৰ্দেশ হজুব পাক স্বাল্লামাহ আ'লাইহি রা ছাল্লামে দান কৰিছে। সেয়ে ইয়া বাচুলামাহ স্বাল্লামাহ

ইছলামত সংস্কারবাদ ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি

আ'লাইহি রা ছাল্লাম বোলা বা কোনো মুদ্রিক সম্মোধন করা হাদীচ শ্বৰীফৰ পৰা প্ৰমাণিত ইয়াত
শ্বৰ্ক হোৱাৰ কোনো সন্দেহৰ অৱকাশ নাই।

অনেক বুজুর্গনে দীন, আইন্সায়ে মুজ্তাহিদীন আৰু মুহাকিকীন কিবাম সকলে
হজুৰ পাক স্বাল্লাহাহ আ'লাইহি রা ছাল্লাম বা গলী-আউলিয়াক সম্মোধন কৰিছে, সাহার্য
বিচাৰিছে। সেইবোৰ ইয়াত বিস্তাৰিতভাৱে বৰ্ণনা কৰা সম্ভৱ নহয়। দেওবন্দী সকলৰ মূৰৰী
তথা হোতা সকলৰ ভিতৰত মৌঃ কাছিম নানথৰী (দেওবন্দ মাদ্রাজৰ প্ৰতিষ্ঠাতা), মৌঃ আশ্রফ
আলী থানৰী, মৌঃ হচ্ছেইন আহমদ মাদানী আৰু তেওঁলোকৰ পীৰ মুৰ্শিদ আলহাজ ইমদাদুল্লাহ
মুহাজীৰে মৰ্কী (বহঃ)এ হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ ওপৰত কাছিদা (নবী প্ৰশংস্তি কৰিতা) লিখিছে
আৰু 'ইয়া বাছুলাল্লাহ' (স্বাঃ) সম্মোধন কৰি সাহার্য প্ৰার্থনা বিচাৰিছে। মৌঃ কাছিম নানথৰীয়ে
'কাছিদায়ে কাছিমী'ত লিখিছে — 'ইয়া বাছুলাল্লাহ' (স্বাঃ)। আপোনাৰ আচল সত্তা মানৰীয়
পৰ্দাৰে ঢকা।' আমাৰ ইমাম হজৰত আবু হানিফা (বহঃ), হজৰত শাহ আব্দুল হক মুহাদ্দিচ
দেহ্লৰী (বহঃ), হজৰত শাহ আব্দুল আজিজ মুহাদ্দিচ দেহ্লৰী (বহঃ), হজৰত শাহ রালিউল্লাহ
মুহাদ্দিচ দেহ্লৰী (বহঃ), আ'লা হজৰত শাহ ইমাম আহমদ বেজাঁখা কাদৰী (বহঃ), আ'লামা
ছালামাতুল্লাহ বামপুৰী, মুফতী ইশ্বৰ্দি হচ্ছেইন বামপুৰী, মুফতীয়ে আ'জম মুস্তাফা বেজাঁখা
কাদৰী (বহঃ) আদিয়ে হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ শ্বানত 'ইয়া বাছুলাল্লাহ' (স্বাঃ) সম্মোধন কৰি
অনেক কৰিতা লিখিছে। এওঁলোক সকলোৱেই মুশ্বৰিক নেকি?

তওছুল ইস্তিগাহাৰ সমৰ্থনত মুহাকিক সকলে ভালে কেইখন কিতাপ লিখিছে।
তাৰ ভিতৰত হজৰত ইমাম চৰকীৰ 'শ্বিফাউছুছিকাম', হজৰত শ্বাইখ আৰি হামিদ বিন নবজুক
দামিশ্বীৰ 'আওছুল বিন্নবী' আৰু 'জাহালাতুন ওৱাহাবীন' আৰু শ্বাইখ আ'লামা মুফতী আব্দুল
কাইয়ুম চাহেবেৰ 'আওছুল' আৰু আ'লামা ইউছুফ দাজু মিছৰীৰ 'মুদল্লল' বিশেষভাৱে
উল্লেখযোগ্য।

৮। ওৱাহাবী সকলে হজুৰ পাক স্বাল্লাহাহ আ'লাইহি রা ছাল্লাম ওপৰত ছালাম পাঠ কৰাক
নিষেধ কৰে। হজুৰ নবী কৰীম স্বাল্লাহাহ আ'লাইহি রা ছাল্লাম পৰি নামৰ সৈতে
ছাইয়িদিনা বা মাওলানা পঢ়াক নিষেধ কৰে 'কাছীদায়ে বুৰ্দা শ্বৰীফ', 'দালাইলুল
খাইবাত শ্বৰীফ'ৰ লিখক আৰু পাঠক সকলক বেদীন বুলি ধাৰণা কৰে। ওৱাহাবী সকলে
মীলাদ শ্বৰীফ পাঠকাৰী সকলক কাফিৰ আৰু মুশ্বৰিক ধাৰণা কৰে। ইতিমধ্যে এই ভাস্ত
মতৰ অনুসৰণ কৰি দেওবন্দী ত্বলীগী সকলে 'মীলাদুম্বৰী' (স্বাঃ) (হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ
জন্ম বৃত্তান্ত আলোচনা কৰা অনুষ্ঠান) কৰাটো বিদ্যা'ত, ইছলামবিৰোধী তথা কুফৰী
কাম বুলি প্ৰচাৰ কৰি আছে। এয়া সমগ্ৰ ইছলাম সমাজৰ বাবে দুৰ্ভাগ্যজনক আৰু
ক্ষতিকাৰক।

ওৱাহাবী সকলে হজুৰ পাক স্বাল্লাহাহ আ'লাইহি রা ছাল্লাম প্ৰতি কোনো প্ৰকাৰ

ইছলামত সংস্কারবাদ ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি ত্রুটি

সন্মান প্ৰদৰ্শনক সহ্য কৰিব নোৱাৰে। ওৱাহাবী সকলৰ এটি প্ৰধান আৰীদাহ হ'ল—'যেনেকৈ
আমি আমাৰ লাটীৰ দ্বাৰা কুকুৰক খেদিব পাৰো কিন্তু আল্লাহৰ নবী (স্বাঃ)ৰ জাতৰ পৰা
সেইখিনি উপকাৰো নাপাওঁ।', 'হজুৰ পাক স্বাল্লাহাহ আ'লাইহি রা ছাল্লাম বৌজা মুবাৰক
এটি ডাঙৰ মূৰ্তিঘৰ।' ('কিতাবুন্নাওহীদ' দ্রঃ) তেওঁলোকৰ অন্তৰ হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ মুসাক্বত
শূণ্য। কুব্রান শ্বৰীফৰ অনেক আয়াতত হজুৰ পাক (স্বাঃ)ক সন্মান কৰাৰ নিৰ্দেশ দিয়া আছে।
সেইদিবে হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ ওপৰত দৰ্ক-ছালাম পাঠৰ হকুমো কুব্রান কাৰীমত আছে।
ওৱাহাবী সকলে বছুল (স্বাঃ) বিদ্বেষী মনোভাবৰ ফলত অন্ধ হৈ সত্যক দেখিব' নোৱাৰে।
নহ'লে হজুৰ পাক (স্বাঃ) আৰু দৰ্ক-ছালামৰ ফজীলতৰ অসংখ্য হাদীচ দেখিবলৈ পালেহেঁতেন।
তেওঁলোকে জনা উচিত হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ তাজীম বা দৰ্ক-ছালাম হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ
ইবাদত নহয় এয়া মহান আল্লাহৰ বাবুল আ'লামিনবেই হকুম পালন আৰু তেওঁবেই ইবাদত।
হজৰত আ'লামা কাজী আয়াজ (বহঃ)এ তেওঁৰ 'শ্বিফা' নামৰ গ্ৰন্থৰ ১ম খণ্ডৰ ১৫ পৃঃত হজুৰ
পাক (স্বাঃ)ৰ জিক্ৰক আল্লাহৰ জিক্ৰ বুলি প্ৰমাণ কৰিছে।

কুব্রান শ্বৰীফত আল্লাহ পাকে হজৰত ইয়াস্ম্যা (আঃ)ক ছৈয়্যদ আৰু তেখেত
(আঃ)ৰ নেক বান্দা সকলক মওলা বুলি কৈছে। হজুৰ পাক স্বাল্লাহাহ আ'লাইহি রা ছালামে
নিজকে ছৈয়্যদ বোলাৰ অনেক স্বসীস হাদীচ আছে। সেয়ে হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ পৰিত্ব নামৰ
সৈতে ছাইয়িদিনা বা মাওলানা সংযুক্ত কৰা কুব্রান হাদীচ সন্মত।

কাছীদায়ে বুৰ্দা শ্বৰীফৰ লিখক আশ্বিকে বছুল (স্বাঃ) হজৰত ইমাম মুহাম্মদ বিন
আল বুছুৰী (বহঃ) (ওফাত ৬৯৫ হিজৰী) অদ্বিতীয় অৱশ হৈ যোৱাত তেওঁ নিৰক্ষিপায় হৈ হজুৰ
পাক (স্বাঃ)ৰ শ্বানত এটি কাছীদা (নবী প্ৰশংস্তি কৰিতা) লিখে আৰু ইয়াৰ মাধ্যমত নিজৰ
দূৰৱস্থা বৰ্ণনা কৰি হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ ওচৰত সাহার্য প্ৰার্থনা কৰে। ফলত তেওঁ বাতি হজুৰ
পাক (স্বাঃ)ৰ জিয়াৰত লাভ কৰে। হজুৰ পাক (স্বাঃ)এ তেওঁক জুৰা মুবাৰক দান কৰে, ইয়াৰ
স্পৰ্শত তেওঁ সম্পূৰ্ণ আৰোগ্য লাভ কৰে। তেখেতে সাৰ পোৱাৰ পিছত এই জুৰা মুবাৰক
নিজৰ শ্বৰীফত পাইছিল। 'কাছীদায়ে বুৰ্দা শ্বৰীফ' অত্যন্ত বৰকত সম্পূৰ্ণ আৰু আজিও
সকলোতে সমাদৃত হৈ আহিছে। এই কাছীদাত হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ তাজীম আছে, হজুৰ পাক
(স্বাঃ)ৰ সাহার্য বিচৰা হৈছে। ওৱাহাবী সকলে এয়া কি ভাবে সহ্য কৰিব পাৰিব। উল্লেখ্য যে
হজৰত হাচান বিন চাবিত (বাঃ)এ হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ উপস্থিতিত যেতিয়া তেওঁ (স্বাঃ)ৰ
মহিমায়িত শুণাইলী বৰ্ণনা কৰিছিল তেওঁতাৰ তাক শুনিবলৈ চাহাবা সকলৰ ভিব হৈছিল। যেতিয়া
ওৱাহাবী সকলে হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ সাহার্য প্ৰার্থী, সম্মোধনকাৰী সকলক কাফিৰ ঘোষণাৰ
দ্বাৰা সহজ চাহাবা কিবাম (বাঃ)ক কাফিৰ বোলাৰ সাহস কৰিব পাৰে (নাউজুবিল্লাহ) অন্য
মানুহক বুলিব নোৱাৰিব কিয় ?

চাহাবা কিবাম (বাঃ) সম্পৰ্কত ওৱাহাবী সকলৰ কেইটামান ভাস্ত ধাৰণা —

ইহলামত সংস্কারবাদ

১। “চাহাবা কিবাম (বাঃ) ব কথা দলিল নহয়।” (পাবচায়ে আহলে হাদীচ, ২২ আগস্ট, ১৯৭০ ইং), ২। “কিছুমান চাহাবা (বাঃ) ফাটিক আছিল।” (নজুলুল আব্বাব, ৩য় খণ্ড, ৯৪ পৃঃ), ৩। “এই উন্মতব মুতাখিবীণ উলামা সাধারণ চাহাবাতকে উন্মত।” (হাদিয়াতুল মাহদি, পৃঃ ৯০) ৪। “চাহাবা কিবাম (বাঃ) ব তফ্ছীবে কুব্তান দলিলব উপযোগী নহয়।” (বুরুক্ল আহিল্লাহ, পৃঃ ১৩৯) (মৌঃ আজহাব মাদানীৰ ‘গাইব মুকাল্লিদিয়াত’)

মৌঃ কাছিম নানথরীয়ে ‘তাহজিবণ নাছ’ৰ ৮ পৃঃ (প্রকাশক-মকতবা থানৱী, দেওবন্দ)ত লিখিছে—“আ’মল সমূহৰ ক্ষেত্রত বাহ্যিকভাৱে উন্মত নবীৰ সমান হৈয়ায় আনকি বহু ক্ষেত্রত অতিক্রমো কৰে।” এয়াই হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ প্রতি এওঁলোকৰ আকীদাহ।

হজুৰ পাক স্বাল্লাহুহ আ’লাইহি রা ছাল্লামে ইশ্বাদি ফমাইছে—“তোমালোকে মোৰ চাহাবা সম্পর্কে আল্লাহ তাআ’লাক ভয় কৰিবা, তেওঁলোকৰ প্রতি আক্রমণাত্মক কথা নক’বা। যিজনে তেওঁলোকক ভাল পায় তেওঁ একমাত্ৰ মোক ভালপোৱাৰ বাবেই তেওঁলোকক ভাল পায় আৰু যিয়ে তেওঁলোকৰ সৈতে শক্রতা বাখে সি মোৰ বাবেই তেওঁলোকৰ সৈতে শক্রতা বাখে। যিয়ে তেওঁলোকক কষ্ট দিলে সি যেনিবা মোকেই কষ্ট দিলে আৰু যিজনে মোক কষ্ট দিলে সি যেনিবা আল্লাহক কষ্ট দিলে আৰু যিয়ে আল্লাহক কষ্ট দিলে সি অচিৰেই গ্ৰেপ্তাৰ হ’ব।” আৰু ইশ্বাদি ফমাইছে—“যিজনে মোৰ চাহাবা বৃন্দক গালি পাৰিব তাৰ ওপৰত আল্লাহৰ লান্ত, ফৰিস্তা সকলৰ লান্ত আৰু সমগ্ৰ মানৱ জাতিৰ লান্ত। তাৰ ফৰজ, নফল কোনো ইবাদতেই কৰুল নহয়।” হজুৰ পাক স্বাল্লাহুহ আ’লাইহি রা ছাল্লামে ফমাইছে—“মোৰ চাহাবা সকলক গালি শপনি নাপাৰিবা। যদি তোমালোকৰ কোনোবাই উহুদ পাহাব পৰিমাণ সোণ দান কৰে, তাৰ স্বারাব চাহাবা সকলৰ এক মুদ বা অর্দ্ধমুদ (মুদ প্ৰায় এক কিলো পৰিমাণৰ ওজন) দানৰ স্বারাবৰ সমতুল্য হ’ব নোৱাৰে।” (বুখারী শ্বৰীক)

হাদীচ শ্বৰীকৰ পৰা সংগৃহীত দৰদ শ্বৰীক বিলাকক একত্ৰিত কৰি বিখ্যাত ফকীহ, বলী হজুৰত হৈয়িদ মুহাম্মদ ছুলাইমান জজুলি (বহঃ) (ওফাত ৮৭০ হিজ্ৰী) এ ইয়াৰ নাম ‘দালাইলুল খায়্বাত শ্বৰীক’ বাখিছিল। ছুন্নী উলামা আৰু মাশায়িখীন সকলৰ ওচৰত ই অত্যন্ত পৰিত আৰু ফজীলত সম্পন্ন গ্ৰহ হিচাপে গণ্য হৈ আহিছে। যিহেতু ইয়াক পাঠ কৰিলে হজুৰ পাক স্বাল্লাহুহ আ’লাইহি রা ছাল্লামৰ সন্মান প্ৰদৰ্শন কৰা হয়। ইয়াত হজুৰ পাক স্বাল্লাহুহ আ’লাইহি রা ছাল্লামৰ নামৰ সৈতে ছাইয়িদিনা রা মাওলানা বুক্ত আছে। কোনো কোনো ঠাইত হজুৰ পাক স্বাল্লাহুহ আ’লাইহি রা ছাল্লামৰ সাহার্য বিচৰা হৈছে। প্ৰিয় নবী স্বাল্লাহুহ আ’লাইহি রা ছাল্লাম বিদ্বেষী ওৱাহাবী সকলে কি ভাৱে সহ্য কৰিব। সেয়ে ইয়াৰ লিখক আৰু পাঠক সকলক বেদীন বুলি ফতৰা দিয়ে।

মুহাম্মদ বিন আব্দুল ওৱাহাব নজীদী আৰু তেওঁৰ সমৰ্থক সকলে প্ৰিয়নবী স্বাল্লাহুহ আ’লাইহি রা ছাল্লামৰ বৌজা মুসাবক ১৭ বাব আক্ৰমণ কৰিছে। বোমাবৰ্যণ পৰ্যন্ত কৰিছে।

ইহলামত সংস্কারবাদ

তেওঁলোকৰ মতে হজুৰ পাক (স্বাঃ), চাহাবা কিবাম (বাঃ) আৰু বলী আউলিয়াৰ মাজাবৰ ওপৰত ঘৰ নিৰ্মাণ বা কুকৰা প্ৰস্তুত কৰা শৰ্ক ইয়াক ধৰ্স কৰা ফৰজ। আশ্চৰ্যৰ বিষয় হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ নিৰ্দেশতেই চাহাবা কিবাম (বাঃ) সকলৰ সৰ্বসন্মতি ক্ৰমে হজুৰ পাক (স্বাঃ) হজুৰত আইশ্বা স্বিদীকা (বাঃ)ৰ গৃহৰ ভিতৰত গমণ কৰে। এই হজুৰা শ্বৰীকৰ ভিতৰতে হজুৰত আবুৰক্বৰ স্বিদীক (বাঃ) আৰু হজুৰত উমৰ ফাকৰ (বাঃ)ৰ শ্বৰীৰ মুবাবক দুটি বখা হৈছিল। খলিফা বালিদ (বাঃ)ৰ সময়ত হজুৰ পাক (স্বাঃ), হজুৰত আবুৰক্বৰ স্বিদীক (বাঃ) আৰু হজুৰত উমৰ ফাকৰ (বাঃ)ৰ মাজাব প্ৰচুৰ তাৰেয়ীনৰ সন্মুখত পুনৰ নিৰ্মিত কৰা হয়। কোনোৱে ইয়াক নাজায়েজ, শৰ্ক বুলি কোৱা নাই। সেয়ে ইজ্মায়ে (ঐক্যমত) চাহাবী আৰু তাৰেয়ীৰ দ্বাৰা বুজুৰ্গানে দ্বীনৰ মাজাবৰ ওপৰত গৃহ বা কুকৰা নিৰ্মাণ কৰা জায়েজ প্ৰমাণিত হৈছে। এই বাবেই পৰৱৰ্তী সময়ৰ অনেক মুহাকিমীন কিবাম আৰু আইন্মায়ে কিবামে হজুৰ পাক (স্বাঃ), চাহাবা কিবাম (বাঃ) আৰু বলী আউলিয়া (বহঃ) সকলৰ মাজাবৰ ওপৰত এই বিলাক নিৰ্মাণ কৰা জায়েজ বুলি নিজ নিজ গ্ৰহ বৰ্ণনা কৰিছে। এই কাম শৰ্ক হ’লে চাহাবা কিবাম (বাঃ) আৰু তাৰেয়ীন, তাৰে-তাৰেয়ীন সকল শুশ্বিক (Polythest) হ’ব নাউজুবিল্লাহ। এয়া কেতিয়াও হ’ব নোৱাৰে। যি হাদীচত কৰব পকা কৰা, কৰবৰ ওপৰত গমুজ নিৰ্মাণ কৰা ইত্যাদিৰ বিবোধীতা কৰা হৈছে ইয়াৰ উন্মত শুহাদিচীন কিবাম সকলে দি গৈছে। সেইবোৰ ইয়াত বৰ্ণনা কৰা সম্ভৱ নহয়।

ইতিমধ্যে উল্লেখ কৰা হৈছে যে হজুৰ পাক স্বাল্লাহুহ আ’লাইহি রা ছাল্লামৰ জিক্ৰ প্ৰকৃতপক্ষে আল্লাহ বাবুৰ ইবুৰকতবেই জিক্ৰ। হজুৰ পাক স্বাল্লাহুহ আ’লাইহি রা ছাল্লামৰ প্রতি দৰুদ ছালাম পাঠ কৰা আল্লাহৰ ইবাদত। হজুৰ পাক (স্বাঃ) মানৱ জাতিৰ বাবে আল্লাহ প্ৰদৰ্শ সমস্ত নিয়ামতৰ ভিতৰত শ্ৰেষ্ঠ নিয়ামত। তেওঁ (স্বাঃ) ‘নিয়ামাতুল কুব্বা’। আল্লাহ পাকে তেওঁৰ নিয়ামতৰ আলোচনা ও চৰ্চা (স্মৰণ) কৰাৰ নিৰ্দেশ দিছে। সেয়েহে হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ সন্মানার্থে তেখেত (স্বাঃ)ৰ পৰিত্র জীৱন চৰিত আলোচনার্থে দৰুদ ছালাম পাঠৰ বাবে মজলিছ মাহফিল আয়োজন কৰা মানে আল্লাহ পাকবেই হকুম পালন কৰা। হজুৰ পাক (স্বাঃ) এ ইশ্বাদি ফমাইছে—“আল্লাহ পাক মু’মিনৰ কোনো মজলিছৰ ওপৰত বাজী (সন্তুষ্ট) নহয়, যদি তাত নবীৰ ওপৰত দৰুদ পাঠ কৰা নহয়।”, “মু’মিনৰ দুআ’ দৰুদ সম্বলিত নহলে আল্লাহৰ ওচৰত কৰুল নহয়।” এই দুটি হাদীচ শ্বৰীকৰ পৰা স্পষ্ট হৈ পৰিল যে মু’মিনৰ মজলিছ হওঁক বা জিক্ৰ-আজ্কাৰৰ মজলিছেই হওঁক ইয়াত দৰুদ ছালামৰ দ্বাৰা হজুৰ পাক (স্বাঃ)ক স্মৰণ কৰা একান্ত প্ৰয়োজনীয়। হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ স্মৰণৰ শ্ৰেষ্ঠ পদ্মা হিচাপে প্ৰচলিত মীলাদ শ্বৰীক অনুষ্ঠিত কৰা কি ভাৱে শৰ্ক কুফ্ৰী হ’ব পাৰে? মনত বখা উচিত হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ সৈতে সকলোতকৈ অধিক মুসাবত বখা একান্ত প্ৰয়োজনীয় (ফৰজ)। এতিয়া চিন্তা কৰক যাৰ অনুবৰত হজুৰ পাক স্বাল্লাহুহ আ’লাইহি রা ছাল্লামৰ সামান্য মুসাবত আছে সি হজুৰ পাক ১৮

১৯

ইহলামত সংস্কারবাদ

(স্বাঃ)ৰ স্মৰণার্থে মীলাদ-ই-মাহফিল কৰাক শির্ক বুলিব পাৰিব ?

মীলাদ শ্বৰীফ প্ৰচলিত হোৱাৰ পিছত শাইখ তাজউদ্দিন ফাকিহানী নামৰ মালিকী মযহবৰ আলীমৰ বাহিৰে আৰু কোনেও ইয়াৰ বিৰোধীতা কৰা নাই। মীলাদুম্বৰী (স্বাঃ) বিৰোধী সকলে এই কিতাপ ঘনৰ হাবলা দিয়ে। ফাকিহানীয়ে ‘বন্দু-আ’মালিল-মৌলুদ’ নামৰ কিতাপ লিখিছে, ইয়াৰ প্ৰত্যুষৰত আল্লামা জালালউদ্দিন সিওতী (বঃ) এ ‘হচ্চুল মাকাচিদ ফী আ’মালিল মৌলুদ’ত অক্ষৰে অক্ষৰে উক্তৰ দি মীলাদ শ্বৰীফক জায়েজ ও মুস্তাহাব প্ৰমাণ কৰিছে। ইয়াত তেওঁ বিখ্যাত মুহাদিচ ইমাম হাফিজ ইবনে হজৰ আছ’কলানীৰ ফতৰা আৰু ইমামুল কোবৰা হাফিজুল হাদিচ হজৰত ছামছুদ্দিন ইবনে জজৰীৰ লিখিত ‘আৰফুৱাৰিফ বিল মৌলুদ শ্বৰীফ’ কিতাপৰ উল্লেখ কৰিছে। মীলাদ শ্বৰীফৰ ফজীলত আৰু বৰকত সম্বন্ধে বিখ্যাত মুহাকিক আলীম হজৰত ইবনে হজৰ হিতামী মকী (বঃ)ৰ ‘নিয়ামাতিল কোবৰা’ নামৰ কিতাপত বিষদভাৱে আলোচনা কৰিছে। হজৰত ইবনে আবদীন শামীৰ ভতীজা হজৰত আহমদ আবদীন, ইমাম ইবনে হজৰ মকীৰ ‘নছৰদুৰ আলা মৌলিদ’ গ্ৰন্থত ইবনে হজৰ (বঃ) এ লিখিছে। এই কিতাপত তেওঁ মীলাদ শ্বৰীফক জায়েজ আৰু মুস্তাহাব প্ৰমাণ কৰিছে। আল্লামা নবৰীৰ উস্তাদ ইমাম আবু শামাৰ ‘আল বায়ীছ’, আল্লামা নুৰদিন হলবীৰ ‘বহুচিৰ’ কিতাপৰ দ্বাৰা মৌলুদ আৰু কিয়াম মুস্তাহাব হোৱাৰ উপযুক্ত দলিল পেশ কৰিছে। আল্লামা ইউচুফ নাবহানীৰ ‘জওৱাইৰুল বীহাব’ কিতাপতো এনেধৰণৰ উল্লেখ আছে। শাহ মুহাদিচ আবুল আজিজ দেহলবী (বঃ)ৰ শিষ্য বিখ্যাত বলী, মুহাকিক আলীম হজৰত আহমদ চয়ীদ মোজাদ্দিদী মোহাজিবে মদনী (বঃ) এ তেওঁৰ কিতাপ ‘ইস্বাতুল মওলিদ ওৱাল কিয়াম’ নামৰ আৰবী কিতাপত প্ৰচুৰ দলিলৰ দ্বাৰা মীলাদ কিয়াম মুস্তাহাব তাক সুস্পষ্টভাৱে প্ৰমাণ কৰিছে। এই কিতাপত তেওঁ তৎকালীন চাৰি মযহবৰ উলামায়ে কিয়াম মাওলানা আবুল্লাহ মুফ্তী হানিফীয়া, মাওলানা আহমদ জৰুন হালান মুফ্তী শাফিয়ী, মাওলানা হুছেইন বিন ইবাহিম মুফ্তী মালিকী, মাওলানা মুহাম্মদ বিন ইয়াস্যা মুফ্তী হাম্বলী আৰু বিশেবভাৱে হাৰমাইন শ্বৰীফাইনৰ মুফ্তীসকলৰ নাম উল্লেখ কৰিছে। মুহাকিক মুহাম্মদ নবী বিন উমৰ বিন আৰবীৰ ‘মৌলুদে ইবনে জাওজী’, মৌলুদে শ্বেখ আহমদ মালিকীৰ ‘শ্বৰাহ কতহচ্ছামা দিল আলম’ আৰু শ্বেখ আহমদ আলীশ মালিকীৰ ‘আল কওলুল মুনজি’ নামৰ কিতাপত মীলাদ ও কিয়ামক মুস্তাহাব প্ৰমাণ কৰিছে। আল্লামা ইছমাইল হকী (বঃ) এ ‘তফছীৰে ঝঙ্গল বয়ান’ত অনুৰূপ মন্তব্য আগবঢ়াইছে। আল্লামা উছমান বিন হাছান, মুহাদিচে দিমাতি ‘ইস্বাতুল-কিয়াম’ত মীলাদ কিয়ামৰ ওপৰত একেধৰণৰ মন্তব্য আগবঢ়াইছে। ইয়াৰ বাহিৰেও ইমাম ছবকী তেখেতে আল্লামা কাস্তালানী আৰু জুৰকানীৰ বক্তৃব্য আৰু তেওঁলোকৰ মতৰ সম্বন্ধে উদ্বৃত কৰিছে।

ভাৰতবৰ্ষৰ মোগল জামানাৰ বিখ্যাত মুহাদিচ শাহ আবুল হক দেহলবী (বঃ) এ ‘মাদাৰিজুম্বুৱাত’ত, শাহ বালিউল্লাহ মুহাদিচ দেহলবী (বঃ) এ ‘ফুয়জুল হাৰমাইন’ আৰু ‘দুৰৰে

ইহলামত সংস্কারবাদ

সমীনত, শাহ আবুল আজিজ দেহলবী (বঃ) এ ‘ফতৰা আজিজীয়া’ত। দেওবন্দী সকলৰ মূৰবী মৌঃ বচিদ আহমদ গংগুহী, দেওবন্দ মাদ্রাজাৰ প্ৰতিষ্ঠাপক মৌঃ কাছিম নানথবীৰ উস্তাদ হজৰত মাওলানা আবুল গণি মুজাদ্দিদীয়ে তেওঁৰ কিতাপ ‘সিফউসাইল’ত মৌঃ শ্বেখ মুহাম্মদ মুহাদিচ থানবীয়ে নিছায়ী শ্বৰীফৰ হাশিয়াত, দেওবন্দী সকলৰ পীৰ মুশৰ্দি হজৰত হাজী ইমদাদুল্লাহ মোহাজিবে মকী (বঃ) এ ‘ফয়চালায়ে হাফ্তে মাচাইল’ত, মৌঃ আবুহুমে বামপুৰী এ ‘আনোবাৰে সাতেয়া’ত, মৌঃ ছালামাতুল্লাহ বামপুৰী (বঃ) এ ইজবাউল কালাম ফী ইজবাতিল মৌলুদি ওৱাল কিয়াম ত আল্লামা ইবনে হজৰ হায়স্বামী (বঃ) এ ‘তুহফাতুল আখিয়াৰ ফী মৌলুদিল মোখতাব’ত, আল্লামা ইবনে হজৰ হায়স্বামী মকী (বঃ) এ ‘মৌলুদিল কবিৰ’ত, ইমাম সফুৰী (বঃ) এ ‘নুয়হাতুল মাজালিছ’ত, পাক-ভাৰত উপমহাদেশৰ প্ৰখ্যাত আলীমে হঞ্চানী মশহৰ পীৰ, হজৰত মৌঃ কেৰামত আলীজোন্পুৰী (বহঃ) এ ‘মৌলুদে খায়ৰকলবাবিয়াহ’ত, বিখ্যাত আলীম মৌঃ আবুল হক মোহাজিবে মকী(বঃ) এ ‘আদুৰ্বল মুনাজ্জাম ফী হক্মে আমলে মৌলুদিন নাবীয়িল আজম’ত প্ৰচলিত মীলাদ শ্বৰীফৰ অনেক ফজীলত আৰু বৰকতৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰিছে।

হজৰত আনাছ (বাঃ)ৰ পৰা বৰ্ণিত আছে—“হজুৰ পাক স্বাল্লাল্লাহ আলাইহি রা ছাল্লামে ইশ্বার্দি ফমাইছে—“তোমালোকৰ কোনোৱে সেই পৰ্যন্ত মুমিন হ’ব নোৱাৰিবা, যি পৰ্যন্ত তাৰ পিতা, সন্তান আৰু সমস্ত লোকতকৈ মোৰ প্ৰতি বেছি মুসাবৃত নহ’ব।” আমীৰকল মোমিনীন হজৰত আলী (বাঃ)ক কোনোবাই সুধিছিল হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ প্ৰতি আপোনাৰ কিমানখিনি মুসাবৃত আছিল? উত্তৰত তেওঁ (বাঃ) কৈছিল—“খোদাৰ কচম! আমাৰ ওচৰত হজুৰ পাক (স্বাঃ) নিজৰ জান-মাল, সন্তান-সন্ততি, মা-বাবা আৰু ভীষণ পিয়াহৰ সময়ত ঠাণ্ডা পানীতকৈও অধিকতৰ প্ৰিয় আছিল।” (হজৰত আল্লামা কাজী আয়াজ (বহঃ)ৰ ‘শিফা শ্বৰীফ’)

ওৱাহাবী সকলৰ নিচিনা অনেকেই ধাৰণা কৰে হজুৰ পাক স্বাল্লাল্লাহ আলাইহি রা ছাল্লামৰ জীৱন কালত মীলাদৰ প্ৰচলন হোৱা নাই গতিকে এয়া বিদ্বান্ত’ত বাহিৰে আৰু কি হ’ব পাৰে? তেওঁলোকক প্ৰশ্ন কৰা হ’ল—হজুৰ পাক (স্বাঃ) এ তেওঁ (স্বাঃ)ৰ জীৱন চৰিত, জন্ম বৃত্তান্ত বা তেওঁ (স্বাঃ)ৰ স্মৰণার্থে দৰুণ ছালামৰ মাহফিল কৰাক নিষেধ কৰিছেন? চাহাৰা কিয়াম (বাঃ) সকলে কেতিয়াও হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ জীৱন চৰিত, তেখেত (স্বাঃ)ৰ ফজীলত, মুঅজিজা মুবাৰক সম্বন্ধে আলোচনা কৰা নাইনে? তেওঁলোকে হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ শ্বানত প্ৰশংসাসূচক কোনো শব্দ কোৱা নাইনে? তেওঁলোকে হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ ওপৰত দৰুণ ছালাম পাঠ কৰা নাইনে? যদি তেওঁলোকে কৰিছিল তেতিয়া হ’লে জামাআ’ত আকাৰে একত্ৰিত হৈ কৰিলে নাজায়েজ, বিদ্বান্ত, শির্ক, ইহলামবিৰোধী কেনেকৈ হ’ব?

ইয়াৰ উপৰিও হজুৰ পাক স্বাল্লাল্লাহ আলাইহি রা ছাল্লামে যিবিলাক কৰ্মৰ নিষেধ কৰা নাই পিছত ওলাইছে যদি মুছলমান সকলে ইয়াক ভাল কাম বুলি কৰি থাকে যেনেং দীনী

ইহলামত সংস্কাৰবাদ শৈক্ষণিক পদ্ধতিৰ বিৰুদ্ধে আছে। এই পদ্ধতিৰ অনুসৰি শিক্ষাব বাবে মাদ্রাজা প্রতিষ্ঠা কৰা, কিতাপ-পত্ৰ প্ৰণয়ন কৰা, মীলাদুমৰী (স্বাঃ), মৃতকৰ ঈছালে স্থাৱাৰব তানুষ্ঠান সমূহ, ফাতিসাহ কৰা, দেওবন্দী সকলে বুখাবী শ্ববীফ খতমৰ বাবে মাহফিল কৰা, ছীৰাতুমৰী (স্বাঃ) জলছাহ অনুষ্ঠিত কৰা, দস্তৰবন্দী জলছাহ কৰা, দেওবন্দ মাদ্রাজাৰ শতবাৰ্ধিকী সমাৰোহ পালন কৰা, প্ৰচলিত তব্লীগৰ ছিল্লা মাৰা, বাৰ তছীহৰ সমূহীয়া জিকিৰ আদিবোৰ বিদ্যা'ত শিৰ্ক নহ'নে ?

আমাৰ দেশৰ এক শ্ৰেণীৰ তথাকথিত উলামা যিয়ে নিজকে আহলে ছুন্ত বাল
জামাআ'তৰ লোক বুলি দাবী কৰে। ওৱাহাবী সকলৰ ভাস্ত মতবাদ সম্বন্ধে অজ্ঞ, যিসকলৰ
পূৰ্বনুৱাত্তী গুৰুসকলে মীলাদ শ্বৰীফ পাঠ কৰিছিল, দৰ্বন্দ ছালাম পাঠক জায়েজ আৰু স্বাবাবৰ
কাম বুলি ধাৰণা কৰিছিল। হজুৰ পাক স্বাল্লাহ আ'লাইহি রা ছালামৰ রাস্বীলা লৈ দুআ' কৰাৰ
লগতে 'দালাইল খায়ৰাত শ্বৰীফ' পাঠ কৰিছিল। মীলাদ শ্বৰীফক অস্বীকাৰকাৰী সকলৰ
পূৰ্বনুৱাত্তী গুৰুহাজী ইম্দাদুল্লাহ মুহাজীবে মৰ্কী (বহঃ)এ তেখেতৰ দ্বাৰা বচিত গ্ৰন্থ 'ফয়চালায়ে
হফ্ত মাছাইল'ৰ ৭ পৃঃত কৈছে-'ফৰ্কীৰ (মোৰ)ৰ নিয়ম এই যে মাহফিলে মৌলুদ শ্বৰীফত
মই উপস্থিত হওঁ। লগতে বৰকতৰ জৰিআ' (মাধ্যম) বুলি গণ্য কৰো। প্ৰত্যেক বছৰে ইয়াক
আয়োজন কৰো আৰু কিয়ামৰ মুহৰ্তত অত্যাধিক ত্ৰিপ্তি অনুভৱ কৰো।'

ভারতবর্ষত হজৰত শাহ আব্দুল আজিজ মুহাদ্দিচ দেহলৱী (১৩৫০)ৰ সময়ত
ওৱাহাবীয়ৎৰ কোনো নাম গোঁথৈ নাছিল। তেওঁৰ ইষ্টেকালৰ পিছতো ভাৰতৰ গণ্য-মান্য
সমস্ত উলামা কিবাম চুন্নী মতাবলম্বী আছিল। কিন্তু তেওঁৰ ভতিজা মৌঃ ইছমাইল দেহলৱী,
মৌঃ আব্দুল হাই আৰু দুই এজন মৌলৱী ওৱাহাবীয়ৎৰ প্রতি আকৃষ্ট হৈছিল। ১২৪৮ হিজ্ৰীত
দিল্লীৰ ঐতিহাসিক মুনাজাবাত আহলে চুন্নত বাল জামাআতৰ উলামা সকলৰ বিপক্ষে এওঁলোকে
ওৱাহাবীয়ৎৰ পক্ষালম্বণ কৰা এয়াই প্ৰমাণ কৰে। ভাৰতবৰ্ষত সৰ্বপ্ৰথম ওৱাহাবী মতবাদ
গ্ৰহণ কৰিছিল হৈয়্যদ আহমদ বাযবেৰেলৱী আৰু তেওঁৰ শিষ্য মৌঃ ইছমাইল দেহলৱীয়ে।
“ভাৰতৰ ওৱাহাবী আন্দোলনৰ প্ৰতিষ্ঠাতা আছিল বাযবেৰেলীৰ হৈয়্যদ আহমদ।” (আধুনিক
ভাৰতেৰ ইতিহাস, পৃঃ ১৯৯), “বাযবেৰেলীৰ হৈয়্যদ আহমদ আছিল ওৱাহাবী আন্দোলনৰ
এজন নেতা।” (ইতিহাস কথা কয়, পৃঃ ১১৭, লিখক মুহাম্মদ মুদাৰিব, ১ম প্ৰকাশ, ১৯৮১
চন, প্ৰকাশক- ইছলামী ফাউণ্ডেশন বাংলাদেশ)। মুদাৰিব চাহেবে আৰু লিখিছে- “হৈয়্যদ
আহমদ মকা শ্বৰীফৰ পৰা লগত লৈ আহিছেনতুন মন্ত্ৰ ‘ওৱাহাবী মতবাদ’।” (ইতিহাস কথা
কয়, পৃঃ ১১৭) উক্ত গ্ৰন্থখনত আৰু আছে- “মকা শ্বৰীফৰ পৰা আহি হৈয়্যদ আহমদ
বাযবেৰেলৱীয়ে ওৱাহাবী মতবাদ প্ৰচাৰ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে।” (ইতিহাস কথা কয়, পৃঃ
১১৭) মৌঃ ইছমাইল দেহলৱী আৰু তেওঁৰ পীৰ হৈয়্যদ আহমদ ওৱাহাবী হোৱাৰ প্ৰমাণ
আছে- ‘তফ্ছীবে হকানী’ৰ ১১২ পৃঃত, চুৰা বকৰৰ ‘তফ্ছীবে ফুয়ুজে কাছিমী’ৰ ২০, ২১ পৃঃ

আক ‘হিন্দুস্থান’-র ১১৪ পৃঃত। মুহাম্মদ আব্দুল ওরাহাব নজ্দী বচিত ‘কিতাবুত্তাওহিদ’-র উর্দ্ধ অনুবাদ ‘তাক্রিয়াতুল ঈমান’ নামেবে নামাকরণ কৰি মৌঃ ইছমাস্টিল দেহলবীয়ে ওরাহাবী হেরাব পবিচয় দিলে। ইয়াক তেওঁৰ দলীয় মৌঃ ওরাহিদুজ্জামানে ‘হাদিয়াতুল মাহদি’ কিতাপৰ ২৬ পৃঃত সমৰ্থন কৰিছে। খাঁন চাহেবে কৈছে—‘তাক্রিয়াতুল ঈমান প্রথমতে আৰবীত লিখিলে, পিছত আকো উর্দুত লিখিলে। ইয়াব পিছত তেওঁৰ নির্দিষ্ট কিছুমান ব্যক্তিক মাতিলে। চৈয়দ চাহেব, মৌঃ আব্দুল হাই শ্বাহ ইছহাব, মৌঃ ইয়াকুব, মৌঃ ফবিদউদ্দিন মোবাদাবাদী, মুহাম্মদ খাঁ, আব্দুল্লাহ খাঁ উলুবী আছিল। সিহঁতৰ সন্মুখত ‘তাক্রিয়াতুল ঈমান’ বখা হৈছিল। মই ক’লো-মই এইখন কিতাপ লিখিলো। মই জানো ইয়াত সাংঘাটিক শব্দ আহি গৈছে। উদাহৰণ স্বৰূপে- যিটো সকল শ্বিৰ্ক আছিল সেইটো ডাঙৰ শ্বিৰ্ক লিখি দিলো। মই ভাবিছো ইয়াব দ্বাৰা নিশ্চয় ফিত্না ফাছাদ হ’ব।’” (আব্ৰাহে চালাচা, পৃঃ ৮০, ৮১) এই কিতাপ তাক্রিয়াতুল ঈমানে অখণ্ড ভাৰতৰ মুছলমান সকলৰ মাজত ফিত্নাৰ সৃষ্টি কৰে। ইয়াব পিছত ভাৰতৰ ওৱাহাবী মতবাদৰ ব্যাপক প্ৰচাৰ অভিযান আৰম্ভ হয়। যাৰ কাৰণে তেওঁৰ বংশৰ ডাঙৰ ডাঙৰ আলীম বিশেষ কৰি ইছমাস্টিল দেহলবীৰ খুড়া শ্বাহ আব্দুল আজিজ দেহলবী (বহঃ) অত্যন্ত অসন্তুষ্ট হৈছিল। যিহেতু অখণ্ড ভাৰত হানাফী প্ৰধান দেশ। সেই হেতুকে ইছমাস্টিল দেহলবীৰ শিষ্য সকলে দুই ভাগত বিভক্ত হৈ পৰিল। এটা দলে তেওঁৰ মতবাদ প্ৰক্ষেপণ পালন কৰিব ধৰিলে। এওঁলোকে নিজকে আহ্লে হাদীচ বুলি দাবী কৰে। কিন্তু এওঁলোকক গাইব মুকাম্মিদ বা লা-মজহাবী বোলা হয়। আক এটা দলে তেওঁৰ মতবাদ পূৰ্ণভাৱে গ্ৰহণ কৰিছিল। কিন্তু বাহ্যিকভাৱে হানাফী মযহৰ অনুযায়ী আঁঠল কৰিব ধৰিলে, এওঁলোকক দেওবন্দী বা গোলাবী ওৱাহাবী (অদ্বৈক ওৱাহাবী) বোলা হয়। এই উভয় দলবে ধৰ্মীয় কাম-কাজ ও আচৰণৰ ক্ষেত্ৰত বাহ্যিকভাৱে কিছু প্ৰার্থক্য থাকিলেও ইহঁতৰ আকীদাহ বা ধৰ্মীয় দৰ্শনৰ মাজত কোনো প্ৰার্থক্য নাই। এই ক্ষেত্ৰত উভয় দলেই মুহাম্মদ বিন আব্দুল ওৱাহাব নজ্দী সম্পর্কে ভাল ধাৰণা পোৰণ কৰে আক সেই আকীদাহৰেই পৃষ্ঠপোষক।

দেওবন্দী সকলৰ মূৰৰুী মৌঃ বচিদি আহমদ গংগুই ‘ফত্ৰায়ে বচিদীয়া’ প্ৰস্তুৰ ১ম
খণ্ডৰ ‘তাক্লীদ’ শীৰ্ষক আলোচনাৰ ১১৯ পৃঃত লিখিছে—“মুহাম্মদ বিন আব্দুল ওৱাহাব নজীব
অনুসৰণকাৰী সকলক ওৱাহাবী বোলা হয়। তেওঁৰ আকীদাহ ভাল আছিল। তেওঁ হাস্বলী
মযহৰ অনুসাৰী আছিল। অৱশ্যে তেওঁ উগ্র মেজাজৰ লোক আছিল।”

মৌঃ ইছমাইল দেহলৰীৰ ‘তাক্ৰিয়াতুল ঈমান’ত বৰ্ণিত কেইটামান ভাস্ত আকীদাহ হ’ল—
১। “হজুৰ পাক স্বাল্পাহ আলাইহি রা ছাল্পামক ডাঙৰ ভাইৰ দৰে সন্মান কৰিব
লাগে কাৰণ তেখেতো এজন মানুহ।” (কিতাপ ‘তাক্ৰিয়াতুল ঈমান’ (تکرییۃ التوہف) পৃঃ
৫০ লিখক মৌঃ ইছমাইল দেহলৰী)

২। হজুৰ পাক স্বাল্পাল্পাহ আলাইহুরা ছালামে কেছে “ময়ো মাৰ মাটৰ লগত মিহাল হে

ইচ্ছামত সংস্কারবিদ প্রজন্মের প্রকল্প এবং প্রকল্প পরিষদ

যাম।’ (কিতাপ তাক্রিয়াতুল ঈমান ১৫৩০-১৫৪০ ৫৯ পৃঃ লিখক মৌঃ ইছমাইল দেহলবী) ৩। হজুব পাক স্বাল্পাল্লাহ আ’লাইহি রা ছাল্পাগক ইয়া বচ্ছুল্লাহ কোরা শ্বির্ক’, ‘নবী পাক(স্বাঃ)ৰ দৰে মানুহ হোৱা সন্তুষ্ট’, ‘হজুব পাক (স্বাঃ)ৰ বৌজা জিয়াৰত কৰাৰ বাবে চফৰ কৰা আৰু বৌজাৰ সন্মুখত তাজীমৰ বাবে থিয় দিয়া শ্বির্ক’, ‘নবীসকলৰ প্ৰশংসা মানুহৰ নিচিনা কৰা লাগিলে তাতকৈ ও কমকৈ কৰা’, ‘যাৰ নাম মুসাম্মদ (স্বাঃ) আৰু আ’লী (বাঃ) তেওঁ একো বন্দৰ অধিকাৰী নহয়’ (মৌঃ ইছমাইল দেহলবীৰ তাক্রিয়াতুল ঈমান(১৫৩০-১৫৪০) ১২ পৃঃ, ৩৯ পৃঃ, ৩২ পৃঃ, ৩৪ পৃঃ, ৫০ পৃঃ)

মৌঃ বচিদ আহমদ গংগুইয়ে কৈছে-“তাক্ৰিয়াতুল ঈমান কিতাপখন পাঠ কৰা আৰু
বখা প্ৰকৃত ঈমান। ইয়াৰ বিষয়বস্তু কুৰ্বান হাদীচৰ দৰে।” (ফতৰা বচিদীয়া) মৌঃ আশ্রফ
আলী থানৰীয়ে কৈছে-“তাক্ৰিয়াতুল ঈমান বৰ্তমান জামানাৰ মতোষধি স্মৰণপ।”

প্রথম অরস্থাত উলামাএ দেওবন্দী সকলে ওরাহাবী বুলি পরিচয় দিবলৈ লজ্জাবোধ করিছিল। তেওঁলোকক কোনোরে ওরাহাবী বুলিলে অসম্ভৃত হৈছিল। এনেকি প্রয়োজনবোধে ওরাহাবী সকলৰ বিকৃত্বাচৰণ করিছিল। যেতিয়া মুজান্দিদ, কলমৰ বাদশাহ, শ্বাইখুল ইচ্ছাম বাল মুহুলিমীন ইমাম আহমদ বেজাখাঁ কীদৰ্বী (বহঃ)এ উলামাএ দেওবন্দী সকলক ওরাহাবী বুলি চিহ্নিত কৰাই দিলে তেতিয়া মৌঃ হুছেইন আহমদ মাদানীয়ে ‘আশ্ফাহাবুশ শ্বাকিৰ’ কিতাপত ওরাহাবী সকলৰ বদ আকীদাহ তথা ভাস্ত ধাৰণা সম্পর্কে বিস্তাৰিতভাৱে আলোচনা আগবঢ়াই নিজৰ ওক্সকলক বচাবলৈ অপচেষ্টা কৰে। মাদানী চাহেৰে উক্ত কিতাপখন অধ্যয়ন কৰিলে কোনো লোকে দেওবন্দী সকলক ওরাহাবী বলিব নোৱাবিব।

অবশ্যে উলামাএ দেওবন্দ আৰু তবলীগ জামাআ'তৰ মূৰকী সকলে নিজকে ওৱাহাবী বুলিহে গৌৰৱবোধ কৰিছিল। উলামাএ দেওবন্দৰ খ্যাতনামা আলীম মোঃ মণ্ডুৰ নোমানী আৰু তবলীগী নিছাবৰ লিখক মোঃ জাকাবিয়া কান্দলৱী চাহেব এক বিশেষ ঘচ্ছা আলোচনা প্ৰসঙ্গত নিজকে ওৱাহাবী বুলি পৰিচয়দিছে। নোমানী চাহেবে কৈছে—“মই মোৰ সম্পর্কে পৰিষ্কাৰ ঘোষণা কৰিছো, মই ডাঙৰ কঠোৰ ওৱাহাবী হওঁ।” (চাৰানিহে মৌলানা ইউছুফ, পৃঃ ১৯১) ইয়াৰ উত্তৰত মোঃ জাকাবিয়া চাহেবে ক'লৈ—“মৌলৱী চাহেব! মই নিজে তোমাতকৈ ডাঙৰ ওৱাহাবী হওঁ।” (চাৰানিহে মৌলানা ইউছুফ, পৃঃ ১৯৩)

মোঃ আশ্রফ আলী থানৱী চাহেব কানপুরত থকা কালত কৈছিল — “ভাইহত ইয়াত ওৱাহাবী সকল থাকে ফাতিসাহৰ চিন্মী নপথাব।” (আশ্রাফুচ্ছারান, ১ ম খণ্ড, ৪৫০ পৃঃ) থানৱী চাহেবে আৰু কয়- “যদি মোৰ হাতত ১০,০০০ (দহহাজাৰ) টকা থাকিলহেঁতেন তেন্তে উপটোকল দিমানুহক ওৱাহাবী বনালোহেঁতেন।” (আল ইফাদাতুল ইয়াওমিয়াহ, ৩ য খণ্ড ৯৭ পৃঃ)

যদি কোনোরে খৃষ্টান বুলি নিজকে পরিচয় দিয়ে, তেনেহ'লে তেওঁক মুহূলমান বুলি

ইচ্ছামত সংস্কাৰবাদ । তেওঁলোকে তেওঁলোকে তেওঁলোকে তেওঁলোকে তেওঁলোকে
গণ্য কৰা উচিত নহ'ব। আশ্রক আলী থানৰী, মণ্ডৰ নোমানী আৰু জাকাৰিয়া কান্দলৰী কোনো
সাধাৰণ আলীম নহয় উলামাৱ দেওবন্দ আৰু তব্লীগৰ হোতা তথা শীর্বদ্ধানীয় আলীম
যেতিয়া তেওঁলোকে স্ব-ইচ্ছাই নিজকে ওৱাহাবী বুলি পৰিচয় দান কৰিছে তেওঁতিয়া হ'লৈ আমি
তেওঁলোকক ওৱাহাবী বুলিলে আপত্তি ক'ত? ইনছাফ কৰি কওঁক। মাদানী চাহেবৰ কলমত
ওৱাহাবী সকলৰ যিবিলাক আৰাসৈদ বৰ্ণনা কৰা হৈছে, তেওঁলোক কি মুছলমান? যদি দেহত
এক বিন্দুও ঈমানী ৰক্ত থাকে তেনেহ'লৈ কি কোনো মুছলমানে তব্লীগী জামাআতীৰ
সমৰ্থন কৰিব পাৰিব? হায়! হায়! কলিমা নামাজৰ লেবেল দেখি হাজাৰ হাজাৰ ছুন্নী মুছলমান
বিভাস্ত হোৱা নাইনে? হাজাৰ হাজাৰ ডাক্টৰ, মাষ্টৰ, স্কুল কলেজৰ ছাত্র যি সকলৰ দ্বীন সম্পৰ্কে
প্ৰাথমিক জ্ঞান নাই তেওঁলোকে এই জামাআতৰ চক্ৰান্তত পৰি গোমৰাহীৰ গভীৰতাত সোমান
গৈছে। আমি এই সম্পৰ্কত যোৱা ৩০ মাৰ্চ, ৬ এপ্ৰিল আৰু ২০ এপ্ৰিল, ২০১২ৰ ‘নিয়মীয়
বাৰ্তা’ৰ সময় শিতানত বিস্তাৰিতভাৱে আলোচনা আগবঢ়াইছিলো। এই বিষয়ে আমাৰ ‘তব্লীগ
জামাআত’ পস্তিকাত বিস্তাৰিত বিৱৰণ পাৰ।

এই সকল আ'লীমেই ভাবতবর্ত প্রথম মীলাদ, ফাতিসাহ ইত্যাদির বিবোধীতা
কবিছিল। আশ্চর্য্যব বিষয় এই যে আজিৰ পৰা প্ৰায় ১০০ বছৰ আগতে কিন্তু এই উ'লামা
সকল একেই আহলে ছুন্নত ৱাল জামাআ'তত আছিল সকলোৱেই মীলাদ-কিয়াম, উ'বছ,
ফাতিসাহ, দুআ'-দৰুদ, আজানৰ পিছত হাত উঠাই দুআ' কৰা, হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ খিদ্মতত
শ্বাফায়াত প্ৰার্থনা কৰা, ইয়া বাচুলাল্লাহ (স্বাঃ) বোলা, হজুৰ পাক (স্বাঃ)ক আল্লাহ পাকে ইলমে
গায়ব (অদৃশ্য জ্ঞান) দান কৰিছে ইত্যাদি মছলা মানি লোৱাত সকলোৱে একমত আছিল।
এইবোৰ এতেলাফী মছলাত কোনো প্ৰকাৰৰ মতবিবোধ নাছিল। তেতিয়া কেৱল মাত্ৰ লা-
ম্যহাবী সকলেহে ইতেলাফ (বিকল্পাচৰণ) কৰিছিল। বৰ্তমান যিসকল দেওবন্দী উ'লামাই
ওৱাহাবী মতবাদ গ্ৰহণ কৰি উক্ত মছলাবোৰৰ বিকল্পাচৰণ কৰিছে। তেওঁলোকে কিন্তু এশ
বছৰ আগতে এইবোৰ মছলাৰ পক্ষে আছিল আৰু লা-ম্যহাবী সকলৰ বিবোধীতা কৰিছিল।
প্ৰমাণৰ বাবে 'ফতুল মুবিন' কিতাপৰ দ্বিতীয় সংস্কৰণ ১০৩৫ হিজ্ৰীৰ মুদ্ৰণ চাওঁক। মৌঃ
ৰচিদ আহমদ গংগুহী আৰু দেওবন্দী সকলৰ কেইবাজনো মৌলানাই স্বাক্ষৰ কৰিছে। সেইদৰে
মৌঃ আশ্রফ আলী থানৱী আৰু তেওঁৰ লগত কাণপুৰৰ কেইবাজনো মৌলানাই দস্তখত
কৰিছিল। উল্লেখ্য যে থানৱী চাহেৰ সেই সময়ত কাণপুৰ মাদ্ৰাশাৰ প্ৰধান শিক্ষক আছিল।

উল্লেখিত 'ফতুল মুবিন' কিতাপত ভাবত আরু মক্কা মদীনা শ্বৰীফৰ বিশিষ্ট উলামা
কিবাম সকলে দস্তখত কৰি প্ৰমাণ কৰি দিয়ে যে ওৱাহাবী সকলৰ মতবাদ বাহিল আৰু
ভিত্তিহীন। ইয়াৰ দ্বাৰা প্ৰমাণ হ'ল যে তেওঁলোক প্ৰথম অৱস্থাত আহুলে চুন্নত রাল জামাআ'তত
আছিল পিছলৈ ওৱাহাবী আৰু দাহ মানি চলিবলৈ ধৰে। মৌঃ বচিদ আহমদ গংগুহী, মৌঃ
কাছিম নানখৰী, মৌঃ আশ্রফ আলী থানৱীৰ পীৰ আছিল ইজৰত হাজী ইমদাদুল্লাহ মুহাজীৰে

ইহলামত সংস্কারবাদ তৃতীয়ের পুরোপুরি অন্যান্য দেওবন্দী আলীম সকলৰো পীৰ আৰু আহলে ছুন্নত বাল
জামাআ'তৰ এজন কামীল পীৰ আছিল। কিন্তু তেখেতে আজীৱন মীলাদ শ্বেতক, কিয়াম,
ফাতিসাহ আদি সমস্ত ইন্ডোফী মছলা পালন কৰি গৈছে। তেখেতে উপকৰণ বিষয় সংবাদে
এখনি সু-প্রসিদ্ধ প্রস্তুত বচনা কৰিছে। যাৰ নাম ‘ফয়চালায়ে হফ্ত মাছাইল’। উক্ত প্রস্তুত
মীলাদ কিয়াম সম্পর্কে তেওঁ ফমহিছে—“এইটো স্বারামৰ কাম, মই নিজেও কৰো আৰু ইয়াৰ
দ্বাৰা তৃপ্তি অনুভৱ কৰো।” (ফয়চালায়ে হফ্ত মাছাইল, পৃঃ ৭) সেয়ে ওৱাহাবী বা দেওবন্দী
মতবাদ মতে তেখেত মুশ্বিক আৰু বিদ্ভা'তী। এতিয়া প্ৰশ্ন হ'ল এই বিদ্ভা'তী মুশ্বিকৰ
হাতত দেওবন্দী সকলৰ মূৰৰ্বী সকল কেনেকৈ বয়াত হ'ল? আকৌ বিদ্ভা'তী পীৰ মুৰ্শিদৰ
পৰা কেনেকৈ ফয়েজ পালে? সেয়ে নানথৰী, থানৰী, গংগুহী চাহেবান প্ৰথম অৱস্থাত আমাৰ
দৰে আহলে ছুন্নত বাল জামাআ'তত আছিল বাবে মীলাদ-কিয়ামকাৰী পীৰৰ হাতত নিজকে
বয়াত কৰাইছিল। সেয়ে এই বয়াতৰ দ্বাৰাই প্ৰমাণিত হয় যে আগতে সকলো দেওবন্দী উলামাই
মীলাদ কিয়াম কৰিছিল। পিছলৈ ওৱাহাবী মযহবত সোমাই তেওঁলোক দিশহাৰা হৈ ওৱাহাবী
আৰুদাহ প্ৰহণ কৰে। গংগুহী চাহেবে তেওঁৰ পীৰ ইমদাদুল্লাহ চাহেবৰ ইন্দোকালৰ সময়ত
তেওঁক সম্বোধন কৰিছে—‘হায় বাসমাতুল্লিল আলামিন!, হায় বাসমাতুল্লিল আলামিন! বুলি।

এইখিনিতে উল্লেখ্য যে হাজী ইমদাদুল্লাহ চাহেবের খলিফা আছিল ক্রমে— ১। মৌঃ
কাছিম নানথরী (মৃত্যু- ১৩৩৬ হিজ্ৰী), ২। মৌঃ বচিদ আহমদ গংগুহী (মৃত্যু- ১৩২২ হিজ্ৰী),
৩। মৌঃ আশ্রফ আলী থানৱী (মৃত্যু- ১৩৬২ হিজ্ৰী), ৪। মৌঃ আবুচ ছামে বামপুবী,
আনোৱাবে ছাতেয়াব লিখক (মৃত্যু- ১৩১৮ হিজ্ৰী)। খুবেই দুখৰ বিষয় যে মৌঃ আবুচ ছামে
বামপুবী চাহেবে বাহিবে নানথরী, থানৱী, গংগুহী চাহেবানে ছীল মোহৰ কৰি নিজৰ স্বাক্ষৰ দি
মছলা সমৃহ মানি লৈ ওৱাহাবী মযহৰ প্ৰহণ কৰে।

মৌঃ আনোয়ার শ্বাহ কশিবী দেওবন্দীর ‘ফরজুল বাৰী’ কিতাপত আব্দুল ওৱাহাব
নজ্দীক তীব্র নিন্দা আৰু ভৎসনা কৰিছে। তেওঁক জাহিলৰ লগত তুলনা কৰিছে। তেখেতে
ওৱাহাবী মতবাদ প্ৰহণ কৰা নাই। এই কাৰণে ইমান ডাঙৰ মুহাদিচ হোৱা স্বত্তেও তেওঁৰ নাম
নাইকিয়া হৈ গৈছে যদিও তেওঁ দেওবন্দ মাদ্রাচাৰ মুহাদিচ আছিল। কিন্তু তেওঁক দেওবন্দী
সকলে ভাল পোৱা নাই। এবাৰ তেওঁক মাদ্রাচাৰ পৰা বাহিৰ কৰি দিয়া হৈছিল। একমাত্ৰ কড়ৰ
ওৱাহাবী নোহোৱাৰ কাৰণে তেওঁ দেওবন্দত সন্মান পোৱা নাছিল।

এই আ'লীম সকল আছিল বিটিছ্ব সাহার্যপুষ্ট। ইং ১৮৫৭ চনত ভাবতৰ সমস্ত
গণ মান্য উ'লামা সকলে ইংবাজৰ বিকদ্দে জিহাদৰ ফত্ত্বা দি অনেক লাঞ্চনা ভোগ কৰিছিল,
নিবৃসিত পর্যন্ত হৈছিল। কিন্তু উপৰোক্ষিত মৌলানা সকলৰ মতে - “বহুমদিল ইংবাজ
সকলৰ প্ৰজা হিচাপে তেওঁলোকক সাহার্য কৰা আছিল ফৰজ (বাধ্যতামূলক), ইংবাজ সকলৰ
বিকদ্দে জিহাদ সম্পূৰ্ণ হাবাম।” (হায়াতে তাইবীয়া, পৃঃ ২৯৬, তাৰিখে আজীবা, পৃঃ ৯১)

ইহুমত সংস্কারবাদ তেওঁলোকে ইংবাজৰ পন্থাল স্বণ কবি ইংবাজৰ মনোবঙ্গনৰ বাবে ভাবতবাসী
এনেকি মুছলমান সকলৰ বিকদ্দেও জিহাদ চলাইছিল বুলি 'তাজ্কিবাতুৰ বচিদ', ২য় খণ্ড,
২৭০ পৃঃ আৰু 'নুজহাতুল খাওৱাতীৰ' ৭ম খণ্ড, ৪০৬ পৃঃত উল্লেখ আছে। তেওঁলোকৰ
ইংবাজ প্ৰিতীৰ আৰু অনেক প্ৰমাণ আছে- 'ছীৰাতে আহমদ শহীদ' ১ম খণ্ড, ১৯০ পৃঃ,
'তাৰিখে আজীবা', ৮২, ৮৯ পৃঃ, 'হায়াতে তাইবীয়া'ৰ ৩০২ পৃঃ আৰু 'মুকালামাতুচ চাদৰাইন',
৮ পৃঃত। মৌঃ চৰিব আহমদ ওচমানীয়ে কৈছে-“চোৱা মৌঃ থানৱী আমাৰ বুজুৰ্গ আৰু
মুখিয়াল হয় তেওঁৰ বিষয়ে কিছু লোকৰ পৰা শুনা গৈছে ‘থানৱী চাহেবক ৬০০ টকা মাহিলী
বৃটিচ্চৰকাৰৰ ফালৰ পৰা দিয়া হৈছিল, মৌঃ হিফজুৰ বহমান চিউহাৰী (নাজিমে জমিএতুল
উলামায়ে হিন্দ) এ কৈছে-‘ইলিয়াছ চাহেবক প্ৰথমতে ত্বলীগী জামাআ’তৰ বাবে বৃটিচ্চৰকাৰৰ
ফালৰ পৰা হাজী বচিদ আহমদৰ জৰিয়তে কিছু টকা পাইছিল। ('মুকালামাতুচ চাদৰাইন',
৮, ১১ পৃঃ) (এই লিখনীত উল্লেখ কৰা দেওবন্দী সকলৰ আটাইবিলাক কিতাপ পিছৰ নতুন
সংস্কৰণত কিছুমান তথ্য বাদ দিয়া হৈছে। সেয়েহে সঠিক তথ্য জানিবলৈ প্ৰতিখন প্ৰযুক্তে
উদুৰ্ভাষাত বচিত প্ৰথম প্ৰকাশ চাৰ লাগিব, এই আটাইবোৰ কিতাপ যোৰহাটৰ মৌঃ ছ্ৰফুৰ্বাজ
আলী কাদৰী চাহেবৰ ওচৰত সংৰক্ষিত আছে তেখেতৰ যোগাযোগৰ নং- ১৯৫৪৪৭৫৬১৫)
ব্ৰিটিচ্চৰ সাহায্য আৰু প্ৰৰোচনাত উক্ত মৌলৱী সকলে 'আল্লাহ পাকে মিছা ক'ব পাৰে', 'হজুৰ
পাক (স্বাঃ) শেষ নবী নহয়', 'নামাজত তেওঁ (স্বাঃ)ক স্মৰণ কৰাতকৈ গাধ আৰু বলধক
স্মৰণ কৰাই উক্তম', 'হজুৰ পাক (স্বাঃ)ক ডাঙৰ ভাইৰ দৰে সন্মান কৰিব লাগে', 'হজুৰ পাক
(স্বাঃ) মৰি মাটিৰ লগত মিহলি হৈ গৈছে', 'হজুৰ পাক (স্বাঃ)ৰ ইলম পাগল পশু, সৰুল'ৰাৰ
সমান' 'আল্লাহস্মা স্বাল্লি আ'লা ছাইয়িদিনা রা নবী আনা রা মাওলানা আশ্রফ আলী.....

(ﷺ سِدْنَا وَبَنِي أُمَّةِ مُحَمَّدٍ) বোলা জায়েজ আছে নাউ'জুবিল্লাহ (বাবাহীনুল
কাতীয়া, ফতৰা বচিদীয়া, তাহজিবন নাছ, ছীৰাতে মুস্তাকীম, তাক্ৰিয়াতুল সৈমান, হিফজুল
সৈমান। লিখক সকল ক্ৰমে- মৌঃ খলিল আহমদ এম্বুটয়ী, মৌঃ বচিদ আহমদ গংগুহী, মৌঃ
কাছিম নানথৰী, মৌঃ ইছমাইল দেহলৱী আৰু মৌঃ আশ্রফ আলী থানৱী)

উপরোক্ত মৌলবী সকলে ভাবতবর্ত ওরাহাবীয়ৎ প্রচাবৰ বাবে ওরাহাবী আন্দোলন চলাইছিল। আববৰ নিচিনা এই দেশৰ ওরাহাবী সকলো ইংৰাজৰ লগত ঘনিষ্ঠ সম্পর্ক আছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত ইংৰাজৰ আৰ্থিক সাহায্যপুষ্ট এই মৌলবী সকলকেই মুজাদ্দিদ, শ্বহীদ, মুজাহিদ আখ্যা দিছে। এই জঘন্য আকীদাহৰ বাবে মৌঃ কাছিম নানথৰী, মৌঃ ৰচিদ আহমদ গংগুহী, মৌঃ আশফ আলী থানৰী, মৌঃ খলিল আহমদ এস্বুটয়ী এই চাবিজন মৌলবীক মুক্তি আৰু মদীনা শ্ববীফৰ মুক্তীয়ানে কিবাম, ভাবতৰ সমস্ত চুন্নী উ'লামা কিবামে কুফৰী ফতোৱা দিছে। মুক্তী মদীনা শ্ববীফৰ ফত্তৰা ‘হচ্ছামুল হাবমাস্তিন’ আৰু ভাবতৰ ২৬৮ জন আলীমৰ ফত্তৰা ‘আশ্ব

ଇଚ୍ଛାମତ ସଂକାବଦ

শ্বারাবিমুল হিন্দীয়া' নামেরে প্রকাশিত হৈছে। পৰবৰ্তী সময়ত তেওঁলোকেই এই দেশত চুন্নী আ'গলক শ্বিক, বিদ্যা'ত ঘোষণা কৰি এই দেশৰ মুহূলমানব মাজত দলাদলি আৰু ফিতনাৰ সৃষ্টি কৰিছে।

সহায়ক প্রশ্নঃ

- ১। মুফতী আব্দুল কাইয়ুম কাদৰী চাহেবের 'তাৰীখে নজদ ও হেজজাজ'।
  - ২। 'Advice for the Muslim', 'Advice for the Wahhabi H.H Isik (Isik Kitabevi, Fatih, Istanbul, Turkey)
  - ৩। 'ফতৰা হচ্ছামুল হাব্মাইন', 'আশ্ব শ্বারাবিমুল হিন্দীয়া'।
  - ৪। আ'ল্লামা আশৰ্দুল কাদৰীৰ 'তবলীগী জামাআ'ত', 'জালজালা'।
  - ৫। দেওবন্দী সকলৰ প্রস্তুতি- 'ফতৰা বচিদীয়া', 'বাবাহীনুল কাতীয়া', 'তাহজিরণ নাছ', 'ছীৰাতে মুস্তাকীম', 'তাক্ৰিয়াতুল ঈমান', 'হিফজুল ঈমান', 'আশ্ব শ্বিহাবুশ্ব শ্বাকিৰ'।
  - ৬। হজৰত আ'ল্লামা নূরজানী খাঁ'ন চাহেবের 'বচ্চুল প্ৰেমীকদেৰ সঠিক ও গোমবাহদেৰ ভাস্তুমত'।

三

বিংদুঃ ইয়াত উল্লেখ কৰা ‘মুসাম্মদ’, ‘বস্মত’, ‘মাসম্মদ’ ‘কুব্রান’,
‘ফরিঙ্গা’, ‘দুআ’, ‘সাবীব’আদি প্রকৃত আৰবী উচ্চাবণ ভঙ্গীত লিখিবলৈ
প্ৰয়াস কৰা হৈছে। আৰু (স্বাঃ) লিখা ঠাইত স্বাল্লাল্লাহ আ'লাইহি রা
হাল্লাম, (বাঃ)ৰ ঠাইত বাদ্বি যাল্লাহ আ'নহ, (বহঃ)ৰ ঠাইত বাস্মাতুল্লাহি
আ'লাইহ পঢ়িবৰ বাবে অনুবোধ থাকিল — লেখক

পরিত্র দৰজন শ্ৰীফৰ আ'মল

- ১। দৰ্কদ ইচ্ছমে আজম : আল্লাহৰ বাকু মুসাম্মাদিন স্বাল্লা আ'লাইহি রা ছাল্লামা নাস্নু ই'বাদু মুসাম্মাদিন স্বাল্লা আ'লাইহি রা ছাল্লামা। (এই দৰ্কদ ১০০ বাৰ দৈনিক পঢ়াৰ অভ্যাস কৰক দীন দুনীয়াৰ সকলো কামত নিশ্চিত ভাবে সফলতা লাভ কৰিব।)

২। দৰ্কদ নূব : আল্লাহৰ স্বাল্লি আ'লা ছাইয়িদিনা মুসাম্মাদিন নূবিল আন্বাবি বা ছাব্বিল আছৰাবি বা ছায়িদিল আব্ৰাৰ।

৩। দৰ্কদ যুমুআ'হ : স্বাল্লাল্লাহ আ'লামাবীয়ীল উশ্মী বা আ'লিহি স্বাল্লাল্লাহ আ'লাইহি বা ছাল্লাম স্বালাতাও বা ছালামান আ'লাইকা ইয়া বাছুলাল্লাহ। (এই দৰ্কদ শ্ববীফটি প্রত্যেক নামাজ বিশেষকৈ যুমুআ'হ নামাজৰ পিছত মদীনা মনোৱাৰৰ পিনে মুখ কৰি এশবাৰ পঢ়িলে অসংখ্য ফজীলত আৰু বৰকত হাস্পিল হয়।

৪। দৰ্কদ গাউছীয়া : আল্লাহৰ স্বাল্লি আ'লা ছাইয়িদিনা বা মাওলানা মুসাম্মাদিন মাদিনিল যুদি বাল কাৰাম বা আলিহি বা বাৰিক বা ছাল্লিম।

৫। দৰ্কদ যামালী : আল্লাহৰ স্বাল্লি আ'লা ছাইয়িদিনা মুসাম্মাদিও বা আ'লা আলিহি বিকাদৰি সুছনিহি বা যামালিহি। (হজৰত হাছান বিন আলী (বাঃ) এ ইশ্বারি কৰে- “যিয়ে কোনো পেৰেছানী (মুছীবত)ত পতিত হয়, তেওঁ এই দৰ্কদ হঁজাৰ বাৰ মুসাৰৰতৰ সৈতে পাঠ কৰি দুআ' কৰিব আল্লাহ পাকে তেওঁৰ সকলো ধৰণৰ মুছিবত্ দূৰ কৰি দিব।”)

৬। ৮০ বছৰ গুণাহ মাফ হোৱাৰ দৰ্কদ : আল্লাহৰ স্বাল্লি আ'লা মুসাম্মাদিন নাবীয়ীল উশ্মীয়ী বা আ'লা আলিহি বা বাৰিক ছাল্লিম। (হজৰত ছহল বিন আব্দুল্লাহ (বাঃ)ৰ পৰা বৰ্ণিত হজুৰ পাক স্বাল্লাল্লাহ আ'লাইহি বা ছাল্লাম এ ইশ্বারি কৰে- “যি ব্যক্তিয়ে যুমুআ'হৰ দিনা আচৰণ নামাজ বাদ এই দৰ্কদ ৮০ বাৰ পাঠ কৰিব তেখেতৰ ৮০ বছৰৰ গুণাহ মাফ কৰি দিয়া হ'ব।”)

৭। দৰ্কদ মাঘফিবাত : আল্লাহৰ স্বাল্লি আ'লা ছায়িদিনা বা মাওলানা মুসাম্মাদ, বা আ'লা আলিহি বা বাৰিক বা ছাল্লিম। (এই দৰ্কদ পঢ়িলে তৎক্ষণাত গুণাহ মাফ হৈয়ায়।)

৮। দৰ্কদ খিজৰী : স্বাল্লাল্লাহ আ'লা সাবীবিহি মুসাম্মাদ বা আলিহি বা বাৰাকা বা ছাল্লামা। (এইটো এনেকুৱা দৰ্কদ পাক যাক পাঠ কৰিলে বছুলুল্লাহ (স্বাঃ)ৰ বৌজা মুবাৰক জিয়াৰত নছীব হয়, ইচ্ছাবিলাক পূৰ্ব হয়, মুসাৰৰত প্ৰকৃততে বৃদ্ধি হৈথাকে।)

আলা (علیٰ) হজবত ইমাম আহমদ বেজাখি
কাদী(বহং)ৰ কেইটামান গুরুত্বপূর্ণ নচিত-

- ১। ডাঙৰ ডাঙৰ মাদ্রাজা প্রতিষ্ঠা কৰিব লাগিব আৰু সেইসমূহত
যথাযথ নিরমে পঢ়াশুনা চলাই ৰাখিব লাগিব।
- ২। ছাত্ৰ সকলক আৰ্থিক সাহায্য দিব লাগিব যাতে তেওঁলোকৰ মাজত
প্ৰেৰণা আহে।
- ৩। মুদৰ্বিচ সকলক খিদ্ৰতৰ গুণাগুণ অনুসৰি উপযুক্ত বেতন দিব
লাগিব।
- ৪। ছাত্ৰসকলক মানসিকতাৰ পৰীক্ষা কৰিব লাগিব আৰু যিজন
যেনেকুৱা কামৰ কাৰণে উপযুক্ত তাক সেই কামত লগাই দিব
লাগিব। ছাত্ৰ সকলৰ মাজত যিসকল প্ৰস্তুত থাকে বিভিন্ন দেশলৈ
সিহঁতক প্ৰেৰণ কৰিব লাগিব যাতে তেওঁলোকে তাত গৈ লেখনী,
বক্তৃতা, ওৱাজ নচিতৰ মাধ্যমত আৰু মুনাজাবাহ কৰি দীন আৰু
মযহবৰ কাম কৰিব পাৰে।
- ৫। ভাল ভাল লেখক সকলক আৰ্থিক সাহায্য দি মযহবৰ সমৰ্থনত
বদ মযহবৰ বিৰোধে উত্তম ৰূপত কিতাপ পত্ৰ লেখাৰ লাগিব।
- ৬। পুৰণা আৰু নতুনকৈ লেখা কিতাপসমূহ সুন্দৰ আৰু মনোৰূপ ৰূপত
ছপাই বিনা মূল্যে রিতৰণ কৰিব লাগিব।
- ৭। আপোনালোকৰ পত্ৰ-পত্ৰিকা প্ৰকাশ হৈ থাকিব লাগিব ঠিক সময়ত
মযহবী লেখাসমূহ দেশৰ চাৰিওফালে মূল্য নোলোৱাকৈ প্ৰত্যেক
দিন অথবা প্ৰত্যেক সপ্তাহত পঠাই থাকিব লাগিব। হাদীচ পাকত
আছে “শেষ বুগত দিবহাম আৰু দিনাৰৰ দ্বাৰা দীন চলি থাকিব”
যিহেতু সত্যবাদী নবী (স্বাঃ)ৰ সত্যবাদী কথা সেয়ে এই কথা বাস্তৱ
হ'বই। (ফতৰা বিজৰীয়া শ্বৰীফ)

কালামুল ইচ্ছাম- ৪

ইচ্ছামত সংক্ষেপৰূপ

